

**Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**  
**Кафедра педагогіки та психології**

Реєстраційний № \_\_\_\_\_

**Кваліфікаційна робота**  
**СТИЛІ НАВЧАННЯ ТА ЇХ АНАЛІЗ У ПОЧАТКОВИХ**  
**КЛАСАХ**

**СОТМАРІ ЕДІНА СТЕПАНІВНА**

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 013 Початкова  
освіта Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ  
Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

**Орос Ільдико Імрїївна**  
**PhD, кандидат педагогічних наук, доцент**

Консультант:

**Поллої Каталін Дезидерівна**  
**старший викладач**

Завідувач кафедрою:

**Біда Олена Анатоліївна,**  
**доктор педагогічних наук, професор**

Робота захищена на оцінку \_\_\_\_\_, «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 202\_ року

Протокол № \_\_\_\_\_ / 2021

**Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

**Кафедра педагогіки та психології**

**Кваліфікаційна робота**

**СТИЛІ НАВЧАННЯ ТА ЇХ АНАЛІЗ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

**Сотмарі Едіна Степанівна**

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Орос Ільдико Імріївна**

**PhD, кандидат педагогічних наук, доцент**

Консультант: **Поллої Каталін Дезидерівна**

**старший викладач**

Рецензент: **Біда Олена Анатоліївна,**

**доктор педагогічних наук, професор**

Берегове  
2021

**II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

**Pedagógia és Pszichológia Tanszék**

**TANULÁSI STÍLUSOK VIZSGÁLATA ALSÓ TAGOZATON**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

**Készítette: Szatmári Edina**

IV. évfolyamos hallgató

**Képzési program: 013 Tanító**

**Témavezető: Orosz Ildikó**

**PhD, a pedagógiai tudományok kandidátusa, docens**

**Konzulens tanár: Pally Katalin**

**adjunktus**

**Recenzens: Bida Olena**

**a pedagógia tudományok doktora, professzor**

## Зміст

ВСТУП.....	6
I. Поняття та характеристика навчальних стилів.....	7
1.1 Стратегія навчання Kozéki та Entwistle .....	9
1.2 Візуальний стиль .....	10
1.3 <u>Слуховий стиль</u> .....	11
1.4 Кінетичний стиль .....	12
1.5 Імпульсивний студент .....	13
1.6 Індивідуальний студент.....	14
1.7 Соціальний студент .....	14
II. Навчання стилі7. Діяльність і ефективність вчителя.....	15
2.1 <u>Навчальні стратегії в навчальному процесі</u> .....	17
2.2 Роль стилів навчання у розумінні.....	22
2.3 Стили навчання Давида Колба.....	23
III. Методична презентація досліджень.....	27
3.1 <u>Інструмент дослідження</u> .....	27
3.2 Дослідницькі питання, гіпотези .....	28
3.3 Оцінювання анкетування стилю навчання .....	28
IV. Результати .....	30
Резюме.....	38
Висновок .....	40
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА .....	42
ДОДАТКИ .....	45

# Tartalom

<b>BEVEZETÉS</b> .....	6
<b>I. Tanulási stílusok fogalma, jellemzése</b> .....	7
<b>1.1 Kozéki és Entwistle tanulási stratégiája</b> .....	9
<b>1.2 Vizuális stílus</b> .....	10
<b>1.3 Auditív stílus</b> .....	11
<b>1.4 A kinezetikus stílus</b> .....	12
<b>1.5 Impulzív stílus</b> .....	13
<b>1.6 Egyéni stílus</b> .....	14
<b>1.7 Társas stílus</b> .....	14
<b>II. Tanítási stílusok. A tanári tevékenység és hatékonyság</b> .....	15
<b>2.1 Tanítási stratégiák az oktatási folyamatban</b> .....	17
<b>2.2. Tanulási stílusok szerepe a szövegértésben</b> .....	22
<b>2.3 David Kolb tanulási stílusai</b> .....	23
<b>III. A kutatás módszertani háttere</b> .....	27
<b>3.1 A kutatás eszköze</b> .....	27
<b>3.2 Kutatási kérdések, hipotézisek</b> .....	28
<b>3.3 Tanulási stílus kérdőív értékelése</b> .....	28
<b>IV. A kutatás eredményei</b> .....	30
<b>Összefoglalás</b> .....	38
<b>Резюме</b> .....	40
<b>HIVATKOZOTT IRODALOM</b> .....	42
<b>MELLÉKLETEK</b> .....	45

## BEVEZETÉS

Az szakdolgozat témája *A tanulási stílusok vizsgálata alsó osztályban*. Azért esett a témára a választás, mert szerettem volna mélyebben belelátni a tanulási stílusok típusaiba. Érdekelt továbbá, hogy ezek a tanulási stratégiák milyen eljárásokkal a leghatékonyabbak, illetve, hogy befolyásolják-e a társadalmi háttérváltozók (nem, kor, lakhely stb.) a tanulási stílusok alkalmazását.

A munka célja elsősorban az, hogy a szakirodalmi források segítségével bemutassuk a tanulási stílus témakörét. Másrészt arra törekedünk, hogy a kutatás során feltárjuk, a negyedik osztályos Ungvári járási tanulók körében melyik a leggyakrabban alkalmazott tanulási stílus.

Jelen munkában a tanulási stílusok fogalma és jellemzése után bemutatunk hat tanulási stílust, jellemzőit és a tanári tevékenység hatékonyságát. A szakirodalom alapján feltételezzük, hogy összefüggés van a tanulók tanulási stílusa, a pedagógus oktatási módszere és a tanulók eredményessége között.

A munka négy nagyobb fejezetre oszlik. Az első a tanulási stílusok fogalma, jellemzését veszi górcső alá. Bemutatjuk a Kozéki és Entwistle tanulási stratégiáját, érzéketi modalitások alapján három stílust: a vizuálist, auditív és kinezetikus, a feladat megoldás módja alapján az impulzív stílust összehasonlítom a reflektívvel, társas környezet alapján: egyedül tanuló és társas közegben tanulót. A második fejezetben a tanítási stílusokról számolunk be, és kitérünk a tanári tevékenysége és annak hatékonyságára. Beszámolok továbbá a Dávid Kolb tanulási stílusairól is.

A harmadik fejezet az empirikus kutatás módszertanát ismerteti. A kutatás eredményeit a negyedik fejezet ismerteti. Kutatásunk célcsoportját a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola és a Tizsalamoni Gimnázium, az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium és az Eszenyi Bocskay István Középiskola harmadik és negyedik osztályos tanulói alkotják. A kutatásunk eszköze kérdőív volt. A hipotéziseket a bemutatott szakirodalmi forrásokra építve fogalmaztuk meg. Az első hipotézisünk az volt, hogy a vizuális tanulási stílus a legelterjedtebb a tanulók körében. A második hipotézis szerint a fiúk és a lányok tanulási stílusa között eltérés van. A harmadik hipotézisben feltételezzük, hogy az iskolák tanulóinak tanulási stílusa között nem mutatható ki érdemi különbség. Hipotéziseink eredményeit szintén a harmadik, empirikus eredményeket bemutató fejezet tartalmazza.

## I. Tanulási stílusok fogalma, jellemzése

Tanulási stratégiának a fogalma: tanulásra vonatkozó tervek, elhatározások rendszere, amire a célorientáltság, egy szisztematikus elrendeződése az elsajátítandó tananyagnak jellemző. Tartalmazza az információgyűjtést, az információfeldolgozást, tárolását és majd a szükség szerinti előhívását (Balogh, 2006).

Az effektív tanulási folyamat egyik feltétele az, hogy a diákok a helyzetnek és a tanulási céloknak megfelelően tudják formálni tanulási stratégiájukat. A tanulás folyamat taktikai lépések sorozatán keresztül jön létre, amelyek egymásra épülnek, összekapcsolódnak és alakítják a tanulási folyamatot egy egészé (Balogh, 2006).

Az iskolapszichológia fontos feladata a tanulás hatékonyságának növelése. Ezt minden tanuló megteheti. A tanulási nehézségekkel küzdőknek azért fontos, hogy képesek legyenek az iskolai elvárások minimális szintjét teljesíteni, az átlagos vagy akár kiugró képességűeknek pedig pont azért, hogy a tehetségük kibontakoztatását minél inkább segítsük. Az egész iskola azon dolgozik, hogy a tanulás minél hatékonyabb legyen. Ha a pszichológia eszközeivel ehhez hozzá tudunk járulni, az a diákok, szülők és pedagógusok számára egyaránt fontos. Ahhoz, hogy hatékonyan tudjuk segíteni az iskolai tanulást, minél pontosabban ismernünk kell a diákok sajátosságait, mert a különböző képességű tanulókat más-más módszerekkel tudjuk támogatni. A tanulók között egyéni különbségek viszont nemcsak az általános tanulási képességek terén vannak, hanem a megismerő folyamatok legszerteágazóbb területein, az észleléstől a figyelmi folyamatokon és a memóriefunkciókon át a gondolkodásig. Így tehát a tanulás hatékony módjában is vannak sajátos különbségek (Bernáth–N. Kollár–Németh, 2015).

A szakirodalomban viszonylag sok, és egymástól eltérő meghatározás van mind a tanulási stílusnak, mind a kognitív stílusnak és gyakran egymás szinonimájaként emlegetik a két fogalmat. Már több évtizede jelen van ez a fogalom a szakirodalomban. Egy korai meghatározása a tanulási stílusnak: *„jellegzetes kognitív, érzelmi és pszichológiai viselkedések, amelyek relatív stabil indikátorai annak, ahogyan a tanuló észleli, interakcióba lép és válaszol a tanulási környezetre”* (Keefe, 1979, 4 o.).

Nézzünk meg néhány további definíciót Pritchard (2009) összefoglalója alapján:

A tanulási stílus:

- a tanulás egyénre jellemző módja,
- tanulási módszer, a gondolkodás, az információfeldolgozás preferált módja,

- a tudás és készségek elsajátításának egyénre jellemző módja,
- azok a szokások, stratégiák, amelyeket a személy a tanulás során mutat.

A tanulási stílust több tényező befolyásolja. Ilyen például a tanulási környezet, a tanári elvárások vagy az oktatásnak a szervezési módja. A leggyakoribb tanulásszervezési munkaformák a frontális osztálymunka és a tanári magyarázat, a legritkábban használt pedig a projektmódszer és a terepmunka. A frontális oktatás előnyösebb azok számára, akik könnyebben tanulnak úgy, hogy hallgatják a szöveget, de ez az oktatási mód nagy problémát tud okozni azoknak a diákok számára, akik inkább vizuális típusba tartoznak. Hasonlóképpen, a csoportmunka annak a gyerekeknek megy jobban, aki inkább társas környezetben szeret tanulni, de akinek jobban megy a tanulás egyedül, az nem kedveli annyira a csoportmunkát.

Fontos szerepet játszik, hogy a tanár tisztában legyen a diákok képességeivel, egyéni különbségeivel. Erre azért van szükség, mert így a pedagógus a tanulók képességeihez tudja illeszteni a tananyag nehézségi szintjét, és, ennek megfelelően a különböző tanulási stílusokhoz is igazítja. A tanulók számára pedig azért fontos, hogy ismerjék a saját tanulási stílusukat, mert a hatékony tanuláshoz bizony foglalkozniuk is kell a saját tanulási módszereikkel. Ennek hatására azt is átélheti, hogy ő irányítja a tanulását, ettől pedig javul az önértékelése és a motivációja és ezáltal is nő a tanulási eredményessége (Pritchard, 2009).

Oda kell arra is figyelni, hogy a tanulók 10%-a nem tud megbirkózni a tananyaggal, bármilyen módszerrel próbálkozik is a tanár, 70%-uk pedig a tanári prezentációtól függetlenül is könnyen elsajátítja a tananyagot (Bandler–Grinder, 1979).

A tananyag megtanulásának egyik feltétele a tanulási tevékenység formálása és ennek a tevékenységnek bizonyos elemeinek apránként elsajátíttatása a tanár segítségével. Sokszor a várt tanulási siker csupán azért nem következik be, mert a tanulók nem tudnak tanulni. A tanulók önálló tanulásának eredményessége szorosan kapcsolódik a tanulási folyamat során használt eljárásokkal, illetve a különféle tanulási módokkal, stratégiákkal, amelyek a tanulók mindennapi tevékenységének részét képezik, és melyek ebben a tevékenységben akarva vagy vagy akaratlanul is formálódnak. Tehát ahhoz, hogy a megfelelő tanulási módot megtalálják a tanulók, és, hogy ezeket biztonságosan tudják alkalmazni, fontos, hogy tisztában legyenek saját tanulási technikájukkal, és ismerniük kell azt a széles választékot, amelyet ma már a pszichológiai és pedagógiai szakirodalom nyújt az effektív tanulás szervezéséhez (Kugemann, 1976; Szitó, 1987; Oroszlány, 1994; Réthy, 1996).

A sikeres és hatékony tanulás vizsgálata régóta áll a kutatások középpontjában. Először az 1970-es években került a középpontba a tanulás tanulása téma, és akkor kezdtek el újra e terület iránt érdeklődni, amikor a kulcskompetenciák közé sorolták az anyanyelven folytatott



kommunikáció; az idegen nyelveken folytatott kommunikáció; a matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén; a digitális kompetencia; a szociális és állampolgári kompetenciák; a kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia, valamint a kulturális tudatosság és kifejezőkézség mellett (Európai Parlament és Tanács ajánlása, 2006).

A tanulás tanulása korai kutatásait tekintve két értelmezés alakult meg, egy szűkebb és egy tágabb. A fogalom szűk értelmezése a tanulási készségeket, stratégiákat, technikákat és stílusokat emeli ki (Hounsell, 1979; Waeytens, Lens és Vandenberghe, 2002). Viszont hangsúlyozzák azt is, hogy a tanulás tanulása jóval több annál, mint csupán a stratégiák és a technikák használata a tanulás során (Hounsell, 1979). A mindennapokhoz az is hozzátartozik, hogy a tanuló legyen alkalmas az ismeret elsajátítására valamint az egyéni tanulásra, tervezze meg a saját tanulását, annak végrehajtására, és végül értékelésére (Rawson, 2000). A tágabb értelmezés alatt a magasabb szintű kognitív képességek, a problémamegoldás és az információk feldolgozásának egy magasabb rendű alkalmazását lehet érteni, melyben a tanulás nemcsak eszközként, hanem célként is megjelenik. Az kap nagyobb szerepet, hogy a tanulók képesek legyenek céljaik meghatározására, azok megfogalmazására és megvalósítására (Candy, 1990).

### **1.1 Kozéki és Entwistle tanulási stratégiája**

A gyakorlat szempontjából talán a leginkább hasznosítható Kozéki és Entwistle felosztása, akik a tanulási stratégiák három altípusát különböztetik meg: a mélyreható, a szervezett és a mechanikus.

Mélyreható tanulási stratégia: dolgok megértésére törekszik, összefüggések megragadása, az új ismeretek a régihez való kapcsolására, széles áttekintésére. Rendszerben szemléli az anyagot, következtetéseket von le, kritikát fogalmaz meg. Lépései:

- megfigyelem, elolvasom, megnézem;
- megértem (kérdések, értelmezések, elképzelek);
- megjegyzem (ismétlem, felmondom, kulcsszavakat keresek, ellenőrzöm);
- alkalmazni tudom (Kozéki, B. – Entwistle, N. J. (1986):271–292).

A szervezett tanulás jellemzője a rendszeresség és a jó munkaszervezés. Kialakítja a tanulónak és a tantárgynak megfelelő módszerkombinációt (sorrendiség, lényegkiemelés, az ismeretek feldolgozásának módszere).

Mechanikus tanulás: a részleteknek a megjegyzése, az összefüggések feltárása nem jellemző, itt a legfőbb feladat a rövidtávú felidézés. A csak mechanikusan tanuló diák nem szereti azokat a feladatokat, amelyeken törnie kell a fejét, inkább szó szerint megtanul mindent, akkor biztos önmagában. Időnként olyan dolgokat is megtanul, amiket nem is nagyon ért. Természetesen azért a mechanikus tanulási stratégiának is van helye a tanulás folyamatában, mert vannak olyan ismeretek pl képletek vagy évszámok, amelyeket csak így lehet elsajátítani, illetve van, amikor az előzetes megértést kell, hogy kövesse a mechanikus bevésés.

A tanulási stratégiák a különböző tanulási technikák együttes alkalmazását, kombinálását, a megfelelő lépések betartását igénylik. A szövegek feldolgozását segítik és az anyag egészének az integrálását és a tanulnivaló szervezését.

Ez a három fő tanulási stratégia elemi tanulási technikából épül fel. Ezek a tanulóknál egyéni módon keverednek.

Mint tudjuk, nem csak egy úton ér el hozzánk az információ. Legtöbb esetben látjuk, halljuk a tananyagot, sőt, ha tárgyról van szó, akár meg is tudjuk érinteni. Minél több formájával találkozunk az információval, annál esélyesebb, hogy jobban meg tudjuk jegyezni azt. Minden ember más észlelési formát alkalmaz. Az észlelési csatorna, amit előnyben részesít nagyban befolyásolja az emlékezetet, hiszen ennek köszönhetően hívjuk elő az elsajátított dolgokat.

Többféle csoportosítás létezik a tanulói stílusok terén, amelyek közül az egyik leggyakrabban használt csoportosítás a 1920-as években pszichológusok által kidolgozott VAK modell, amely az alábbi három típust különbözteti meg:

- Vizuális típus
- Auditív típus
- Kinesztetikus típus.

## **1.2 Vizuális stílus**

Ez a leggyakrabban használt stílus. A vizuális típusnak könnyebb megjegyezni az információkat, ha azokat leírva látja, vagy maga elé képzelem, fontos megemlíteni, hogy zavarják a hangok. Ők legjobban a látható ingereken keresztül tudnak tanulni. A látottakra támaszkodik főleg, mind a memorizáláskor, mind az előhíváskor. Élénk színeket kedvel. Segítséget nyújt számukra akár egy grafikon vagy egy tábla is, olvasáskor pedig főleg egy képet képzelnek maguk elé, a párbeszéd helyett. Szeret ábrákat készíteni. Új anyagok elsajátításakor nem a magyarázat, hanem a bemutatás az, ami fontos számára. Könnyebben jegyznek meg egy szóba részletet vagy egy arcot, de elfelejtik az ott folytatott történeteket. A prezentációk és a

képorientált tevékenységek számukra nagyobb segítség, mint a könyvalapú tanulás. A gondolatterképek, a rövid jegyzetek és a szövegkiemelő tollak segítik az ismeretek elsajátítását, megjegyzését. Fontos az előzetes áttekintés és az utólagos átisméltés (Borbély–Botos–Turcsik, é.n.).

Segítségül szolgálhatunk neki a következő dolgokkal:

A táblához üljön közel, hogy jól lásson, azonban az ablaktól távol üljön, hogy ne legyen lehetősége kifelé bámulni. Juttassuk eszébe, hogy mindig jegyzetelje azt, amit épp hallott, ha otthon tanul, készítsen feljegyzéseket. Javasoljuk neki a színes ceruzákat, tollakat filceket különböző fogalmak, témák jelölésére, lényeg kiemelésére. Írja a margóra a kulcsszavakat. Ha készítettünk prezentációt, tegyük hozzáférhetővé számára. Javasoljuk, hogy tanulásakor próbálja minimalizálni a vizuális elterelő ingereket maga körül. Dátumok esetében készíthet idővonalat.

Ahhoz hogy a gyerek pl megtanuljon egyegy dolgot, mindig pontos információt kell adni neki minden lépésről. Például, ha a gyermeket arra tanítjuk, hogy kösse be a cipőjét, lépésről lépésre adjunk neki útmutatást, bemutatva az egyes lépéseket. A nagyobb érthetőség érdekében használjunk különböző színű fűzőket. Ha iskolai tantárgyat tanulunk vele, például az esőerdők ökoszisztémáját, kérjük meg a gyermeket, hogy grafikonokkal fedezze fel a tantárgyat, és vonja le megállapításait. A "vizuális" hallgatók jobban emlékeznek az információkra, ha azokat szín szerint osztályozzák. Amikor együtt olvasunk a gyerekekkel és nyelvtant tanítunk, próbáljunk bizonyos szint adni a beszéd minden részének. (Izsó, 2008).

### **1.3 Auditív stílus**

Az auditív tanulók leginkább használt modalitása a hallás. Tehát az auditív stílusú tanuló számára nem hasznos a frontális oktatás, mivel az elhangzott szövegből ki tudják szűrni a fontos információkat.. Az auditív típusra jellemző, hogy könnyebben jegyzi meg a tanultakat, ha azt valaki mással meg tudja beszélni, miközben olvas, hallja magában a szöveget. Jellemző rájuk, hogy néha hamarabb megjegyzi az ember nevét, mint azt, hogy is néz ki a külseje. Nagyon kedvelik a zenét, emlékeznek a dalszövegekre és a beszélgetésekre.. Náluk legjobban az auditív rendszert célzó anyagok válnak be: az órákon a magyarázatra való odafigyelés és a beszélgetésekben való részvétel. Az auditív stílusba tartozóknak fontos az olvasás. Legfőképp a verbális ingerekre figyel, önálló tanulásakor gyakran hangosan szokta olvasni a tananyag szövegét. A tanár magyarázatának hallgatása effektívebb számára, a könyvből való olvasásnál. Segíthet az is, ha telefonra rögzíti a leckét, és visszahallgatja.

Segítségül szolgálhatunk neki a következő dolgokkal:

Ültessük a terem első soraiba, hogy jól halljon, és a többiek által keltett zaj ne zavarja. Üljön távol minden zavaró tényezőtől. Hagyni kell neki, hogy azt az információt, amit épp hall suttogva vagy félhangosan elismételje magában, feladatok értelmezésénél hangosan olvassa az utasításokat és a kérdéseket. Javasoljuk neki, hogy ha partnerrel tanul, olvassák fel egymásnak az anyagot, beszéljék meg a hallottakat. Biztassuk, hogy keressen nyugalmas helyet a tanuláshoz, ahol nincs semmi zavaró tényező. Ajánljuk, hogy akár rímbe is szedheti a fontos információkat, így könnyebben meg tudja jegyezni. Azoknak a gyermekeknek, akik fül által jobban érzékelik az információt, olyan tanítási technikára van szükség, amely magában foglalja a hangok használatát. Az ilyen típusú hallgatóknak kedvez, ha egy lecke vagy dal segítségével elmagyarázzuk a lecke alapfogalmait. A zenével is biztosíthatjuk a tanulási környezet bizonyos hangulatát. Ideális lenne, ha az ilyen gyerekek a vizsgákat a klasszikus zene hangjaira tennék le. Ha azt akarjuk, hogy a gyerekek érezzék az unalmas tantárgy tanulásának eleveenségét, véleményük szerint (matematika, nyelvtan, történelem, bármi más) tanítsunk néhány percig ritmusosan. Fontos leckék megtanításához a kisgyermek számára használjunk szóbeli történeteket és éneket, például oktatási dalokat a gyermekek számára egy adott témában. (Izsó, 2008).

#### **1.4 A kinezetikus stílus**

A kinezetikus vagy mozgásos típus nem bírja sokáig a statikus állapotot, időnként pihennie kell tanulás közben, A harmadik csoportot a motoros vagy mozgásalapú tanulási stílusú diákok alkotják. Főleg érintéseken, mozgáson és a tárgyakkal való foglalkozáson át tanulnak. Nagyon élvezik a fizikai tevékenységeket és a kézműveskedést. Nekik célszerű a tanulást az anyag összefoglalásával kezdeni, és sok tevékenységet beiktatni. Ha például össze kell szerelni valamit, ők inkább egyedül jönnek rá, mintsem hogy a használati utasítást elolvassák. Jobban kedveli azokat a feladatokat, ahol kézzelfogható dolgokkal kell foglalkozni. Hamar megjegyzi a mozdulatokat. Érdeemes tanulás közben mozognia (Buczóné, é. n.).

A kinezetikus beállítottságúaknak szüksége van arra, hogy „megcselekedje” a tanulást, fel kell állniuk, és tevékenykedniük kell (Ginnis, 2007).

A tanulásban akadályozott gyermekek egy része és az alsó osztályos diákok előszeretettel alkalmazzák ezt a technikát. A mozgásos stílusú tanuló számára a mozgás segíthet az információk feldolgozásában, raktározásában, és még a hasonló mozgássorok ismétlése a felidézést is megkönnyítheti.

Mit tehetünk, hogy segítsük őt?

Végeztessünk vele valamilyen fizikai tevékenységet, mielőtt leülne tanulni. Ajánljuk neki, hogy ujjával vagy vonalzóval kövesse az olvasott szöveget. Az olvasási feladatot bontsa részekre. Mindegyik egység után álljon meg, és írjon egy rövid összefoglalást. Biztassuk, hogy a hallott információkat próbálja meg gyakorlatban is. Ötleteljen azon, hogyan hasznosíthatná mindezt az életben. Rendszeresen adjunk neki rövid szüneteket, hogy legyen alkalma egy kis mozogásra. Mivel valamelyik testrészét folyton mozgatja, dobol vagy rángatózik a lába, jó, ha hagyjuk azt neki, hogy sétáljon tanulás közben, mert ez előre viszi a koncentrációban. Készíttessünk vele memóriakártyákat, és logikai ábrát az összetartozó fogalmakról. Majd ő maga keverje meg és próbálja majd sorrendbe rakni őket. Az ilyen gyerekeknek megépítenie, megalkotni, megábrázolni és megérezni kell, mindazt, ami épp tanulnak. Ha például tanítjuk nekik az ókori Róma történetét, kérjük meg őket, hogy építsenek ősi épületek és történelmi helyek mintáit. Ha nem tudják, hogyan kell az építészeti struktúrákat jól modellezni, akkor vázlatok, improvizációk és apró darabok segítségével hadd ábrázolják a vizsgált anyagot. Például, ha geometriában tanulja a "Háromszög szögei" témát, tartsunk órákat a kosárlabdapályán. Két diák különböző szöveget tud bemutatni közöttük és a kosárlabda karika között. A kísérletek a kinesztetikus oktatásának hatékony módszerei is.

### **1.5 Impulzív stílus**

Az impulzív tanulók a hirtelen reagáló emberek, előszeretettel vitáznak, tanulnak, oldanak meg problémákat csoportban. Az ötleteket gyorsan, gondolkodás nélkül osszák meg, a megoldásra inkább rájönnek, mintsem szisztematikus megkeresnének ám gyakran átgondolatlan válaszokat ad. Az is jellemző rájuk, hogy előbb beszélnek, csak azt követően gondolkodnak. Sokszor nem tudja megindokolni válaszát, elmagyarázni az ahhoz vezető utat. Ezzel szemben a reflektív stílust képviselő diákok megfontoltak, válaszukat átgondolják, a kérdés értelmezése után mondandójukat jól összeszedik (Izsó, 2008).

A környezet szintén befolyásolja az effektivitásukat. Nem mindegy, hogy egyedül vagy társakkal, csendben vagy zene mellett tudunk-e leginkább tanulni. (Izsó, 2008)

Az ilyen típusú hallgatók számára hatékonyak az olyan tanítási módszerek és technikák, mint a kifejezések és szavak másolása, a hangos felolvasás. Megtaníthatjuk az ilyen gyereket helyesírásra, például ha többször megkérjük, hogy írjon egy szót papírra vagy táblára. Az ilyen gyerekek jobban megértik és megtanulják a szabályokat, ha egy plakátra írják őket, hogy

folyamatosan láthassák, újraolvashassák és összehasonlíthassák őket. Ha gyermek szívesen ír, segítségünk neki kitalálni és megírni egy detektívtörténetet, amelyre büszkék lehetnek.

## **1.6 Egyéni stílus**

Az egyéni stílusú gyermek előnyben részesíti a nyugalmat, szereti a csendet, zavarják a környezet ingerei és a körülötte levő emberek. Zavarja, ha körülötte tanulás közben zaj, beszélgetés van. Társaikat nem segítő, hanem inkább hátráltató tényezőnek fogják fel a tanulási folyamatban. A legtöbb tehetséges gyermek szeret egyedül dolgozni, tanulni és játszani, mivel így jobban kibontakozhat. Sokszor rendkívül gyorsak a többiekhez képest. Időkitöltő feladatokkal azonban leköthetjük őket, míg társaik csoportban dolgoznak. Az ilyen gyerekeknek egyéni tanulásra és önképzésre van szükségük. Ha egy csoportba tartoznak, szorongást érezhetnek és magukba zárkoznak. Próbáljuk meg arra építeni a tanulásukat, ami érdekli őket, és ugródeszkaként használjuk fel érdeklődésüket valami új megismerésére. Például, ha gyermek megszállottja a repülőgépeknek, használhatjuk a gravitáció, az időjárás, a fizika, a motiváció, a kulturális különbségek tanulmányozására. Azok a hallgatók, akik inkább egyedül tanulnak, boldogan használhatják a kognitív programokat és a könyvek olvasását. Idővel sikerrel járhatnak a játékok programozásában és fejlesztésében. (Falus, 2003).

## **1.7 Társas stílus**

A társas stílusú tanuló igényli a barátok, szülők, tanárok segítő jelenlétét, jót tesz neki, ha az anyagot megbeszélheti másokkal. Segíti az, ha felelés előtt még a barátai kikérdezik a tanultakról. A vele egykorú tanuló nagy előny neki a megértésben, mivel gondolkodása hasonló (eszébe juthat például olyan analógia, ami közös élményen alapul). A felnőtt segítségét sem egyformán igényelhetik, van gyermek, aki tekintélyelven fogadja el az irányítást, mások (különösen a tehetségesek) inkább egyfajta partneri viszonyt részesítenek előnyben (Gyarmathy, 2012).

## II. Tanítási stílusok. A tanári tevékenység és hatékonyság

„Jó pap is holtig tanul.” – de miként? Ez egy olyan mondás, amit szinte már mindenki hallott élete során, és mellette egy kevésbé népszerű kérdés. Az, hogy hogyan jutunk el a tudás megszerzéséig, egész életünket végigkíséri a családban elsajátított szóképzéstől egészen a munka során szükségesnek vélt tapasztalatokig. Ez viszont egy egészen érdekes kérdés, amelyre a pedagógiában keresendő a válasz. Az oktatástan fontos részét képezi az, hogy olyan stratégiákkal és módszerekkel lássa el a tanulni vágyókat, amelyekkel javulni tud a teljesítményük, és még a tanulási kedvük és motivációjuk is növekszik.

Minden emberre nézve a tananyag-elsajátítás módja egyéni, azonban mégis a tanulási környezet jellemzőit és a sajátos tanulási módszereket meghatározva a tanulókat csoportokra bonthatjuk. A pedagógusok és a pszichológusok már nagyon régóta próbálnak mindenki számára elfogadható értelmezést adni a tanulási stílusokkal kapcsolatban, amelynek az eredménye egy heterogén fogalmi bázis létrehozása lett.

Koncz szerint *„Az iskolai környezetben a gyermek fejlődését befolyásoló tényezők elsődleges forrása a tanár”*. A tanári személyiség és hatékonyság vizsgálata során a sikeres tanárok megértőek, barátságosak, megbízhatóak, rendszeresek, lelkesek és pozitív az életszemléletük. Ryans (1960)

A sikeres tanárok sok időt töltenek az órákra való felkészüléssel, számos iskolán kívüli aktivitásban vesznek részt a diákjaikkal, és kifejezetten érdekli őket tanítványaik egyénisége. A jó tanár kedveli az oktatott gyermeket, megőrizi a nyugalmát, ha a diákok boszszantják.

A tanári stílusok kutatásánál még nem dőlt el, hogy a formális vagy informális módszerek a hatékonyabbak, sok tanár használ „vegyes technikákat” (Koncz, 2006).

*„Ha hallom, elfelejtem, ha látom, megjegyzem, ha csinálom, értem.”* (Konfuciusz Kr.e. 551–479) A legenda úgy tartja, hogy Konfuciusz megfigyelte diákjait, hogy hogyan tanulnak, és ahhoz igazította oktatását, hogy ez megfeleljen minden diák tanulási stílusához. Nem túl gyakori az, hogy a hagyományok oktatási módszer mindenkinek megfelel. A tanárok tanítási stílusát a saját tanulási stílusuk határozza meg, amit persze az is befolyásol, hogy őket hogyan tanították. A diákok mindig többet tanulnak meg abból, ahogyan tanítják őket, mint abból, amit tanítanak nekik. Egy osztályban, de még egy kisebb csoportban is képtelenség az összes diáknak a tanulási stílusához alkalmazkodni. A tanár feladata, hogy sokféleképpen tanítson, így a diákok többféle módon tanulhatnak. Lehetőség nyílik annak kipróbálására, hogy melyik a

nekik megfelelő mód, jó alap az öndifferenciás módszerének megtanulásának (Gyarmathy, 2007).

Tehát ahhoz, hogy a tanulási-tanítási folyamatban a sikerélmény valóban és kölcsönösen megvalósulhasson, és egy pozitív élményhez juttassa a résztvevőket, megelőzőképpen fontos átlátnunk meghatározni, hogy mi vezethet a tanulási problémák kialakulásához. Fontos, hogy időben felismerjük, értelmezzük, és nem utolsó sorban megértsük azt, hogyan is tudjuk egyénre szabottan segíteni a gyerekeknek. Vekerdy szerint a tanárnak a tárgyat magáévá kell tennie. Mindenki tudja: ha csak tegnap néztem meg a lexikonban, holnap nem tudom hatékonyan előadni. Azt tudom hatékonyan előadni, amit már réges-régen magamévá tettem, felszívtam, személyiségem erőivel áthatottam, úgyszólván „elfelejtettem”, s bennem automatikus készséggé vált, lehetőséget adva, hogy (lehetőleg élvezettel) megnyilvánuljak általa. A hatékony tanár színész – a szó legjobb értelmében. Nem úgy, hogy „megjátssza”, hanem úgy, hogy belső erőiből eleveníti meg és élte, amit megjelenít. Emlékei, érzelmei mind benne vannak – és kidolgozott, élő belső képe van arról, amiről beszél. Ahogy a színész képes felfogni a nézőtér hangulatát, úgy tud ráhangolódni a tanár is az osztályra, a és az egyes gyerek belső állapotainak intuitív megragadására is képes (Vekerdy, 2004).

A tanítás minőségére ható több tényező közül a tanári munka minősége a legfontosabb a diákok tanulása szempontjából. Továbbá fontosak az osztálytermi történések. Megfigyelhető, hogy a hatékony tanárok kollégáikétől különböző gyakorlatot követnek. Tanítási módszereik jellemzői között a szakmai ismeretek megfelelő alkalmazásán belül még megfigyelhető az érzelmi kompetenciáik kifinomultsága is (Saád, 2006). Ha a tanításhoz való hozzáállásukat tömören jellemezzük, akkor azt mondhatjuk, a tanár eszköze nem más, mint a saját személyisége. Ez az, amivel hat (Vekerdy, 2004).

Ahhoz, hogy a tanulás hatékony legyen, először meg kell magyarázni a gyermek számára, hogy a tanulás nem a csak egy olyan folyamat, amelyben csak egy adott anyagba kell belekóstolni. Számos tanulmány azt mutatja, hogy minél többet fektetünk be képzeletünk tanulmányozásába, annál több érzés és érzelem vesz részt a memorizálás folyamatában, és annál hatékonyabb lesz a tanulás. A képzelet tanulásának folyamatában való részvétel oda vezet, hogy az elme két "kódban" emlékszik az információkra - verbális és vizuális módon, ami jelentősen növeli a memorizálás valószínűségét.



Amint Manfred Spitzer neurológus az *Agy tanulása* című könyvében megmutatta, az érzelmek bevonása a tanulási folyamatba rendkívül fontos, ami ellentmond az intelligenciára és az érzelmekre való sztereotípiának, és megmutatja hatását a megismerés folyamatában. "A memóriában és az információkban tárolt leghosszabb és legerősebb információ, amelyet pozitív érzelmi kontextusban fogadtak" - állítja a tudós.

## **2.1 Tanítási stratégiák az oktatási folyamatban**

Rendkívül fontos szerepet kap a tanulás az életünkben, nem ér véget az iskolai bizonyítvány kézhez vételével, a későbbiekben is tudásunk állandó megújítására van szükség. Számos szakma tűnik el a technika fejlődésével, ezáltal újakra lesz igény. Ez is indokolja annak fontosságát, hogy az iskolai oktatás helyezzen óriási hangsúlyt a tanulási módszerek illetve a technikák közvetítésére. Nem mellesleg a tanulási képességek fejlesztésére is, azért, hogy a tanulók felnőttként is megállják a helyüket majd a munka világában, és tudásukat tudják a változásokkal együtt alakítani.

Mára a tanulás fogalmának használata bővült, Hoskins és Fredriksson (2008) nagyjából 40 definíciót szedett össze, melyek különböző megközelítésből mutatják be a tanulás fogalmát. Ha a magyarországi pedagógiai dokumentumokat vesszük figyelembe a tanulás tanítása szintén elég nagy területet fog át. Ide tartozik szintén a tanulási módszerek és technikák elsajátítása, helyet kapnak a tanulásszervezési folyamatok, és kiemelik a sajátos ismeretszerzés és a tanulás fontosságát is.

Csapó (2007) szerint a tanulásnak két fő jellemzője van. Az első, hogy a tanulók mennyi időt töltenek el a tanulással és, hogy a megtanult ismereteket hogyan tudják reprodukálni, mennyire használhatóak ezek az ismeretek. Úgy véli, hogy a tanulóknak nem mennyiségileg kellene többet tanulni, hanem inkább a minőségi tudás létrehozására kellene a figyelmüket felhívni. A második jellemzője pedig az, hogy nagyon fontos része a tanulási folyamatnak, hogy megfelelő időt fordítsanak a tanulásra a diákok, illetve szeressenek tanulni és készek legyenek rá.

A fejlődéssel az ember a tanulási folyamatban a tanulást is megtanulja. A serdülőkor végére már jó esetben ki tudnak alakulni azok a tanulási stratégiák, amelyek majd jellemzik az egyén szándékos ismeretsajátítását. Ez vonatkozhat az információ gyűjtésére, feldolgozására, tárolására és előhívására is. Mindig a tanuló hajtja végre a tanulási stratégiát. Lappints (2002,

88. p.) azt vallja, hogy „az egyének gyenge tanulási teljesítményének egyik oka, hogy a tanulók nem rendelkeznek a tanulási stratégiák kialakításának képességével.” Réthyné 1995-ös budapesti kutatása pedig azt bizonyítja, hogy a tanulók csupán 25%-a képes önálló tanulásra, a többiek kisebb-nagyobb mértékben igénylik a segítséget. Az önálló tanulás kialakulásának elősegítése a tanulásmódszertan egyik központi kérdése.

A tanulás egy rendkívül komplex folyamat és mint tudjuk, élethosszig tart. A tanulás tanítása elsősorban az iskolához kötődik. Az iskolák részéről szükség lenne olyan tanulásmódszertani ismeretek átadására, amelyek az egyes tantárgyak területén nyújtanak kalauzólást, és amelyek segítségével a tanulók később is sikeresen tudnak információt feldolgozni és befogadni. Számos gyakorlati példa található az általános tanulásmódszertani ismeretek tanítására. Nagy segítséget jelentenek a gyakorlati munkához Oroszlány Péter könyvei (pl. 1995), és ezek a munkák kifejezetten általános és középiskolás tanulók számára készültek.

Sokáig nem foglalkoztak a tanulás tanításával, mert természetesnek hitték azt, hogy minden gyerek a maga módján tud tanulni. Számos kutatási eredmény azt igazolja, hogy az iskolai oktatás növekedése során a gyerekekben egyre inkább csökken a motiváció. Egyre nagyobb szükség van az effektív technikák megszerzésére az információk halmozódásával. Egyrészt a digitális kommunikáció fejlődése miatt, másrészt az agy-kutatások új eredményei tették szükségessé a tanulás tudatosulását. Manapság egy hatalmas kihívás a tanárok számára az, hogy megtalálja az ideális tanulási stratégiát a diákjai számára, amit idővel elsajátítanak és beépítik a tanulási folyamatba. Egy sikeres tanuló nem csak azért sikeres, mert sokat tanult, hanem legfőképp amiatt, mert tudja, hogyan tudja a legjobb módon megtanulni az tananyagot, ismeri a saját tanulási stílusát.

A stratégiát a tanulónak kell végrehajtani. Az, hogy egy gyerek milyen tanulási stratégiát alkalmaz, az függhet az oktatási gyakorlattól, a tanártól, és még a tanuló korábbi tapasztalatain alapuló öninstrukciójából is. Vannak tanulók akik nem alkalmaznak semmilyen stratégiát a tanúláshoz, vagy nincsenek tudatában, hogy miért tanulnak épp úgy, ahogy. Ilyenkor a tanulás lehet szándékos, de nem tudatos.

Alvin Toffer szerint „*A 21. század analfabétái nem azok, akik nem tudnak írni és olvasni, hanem azok, akik nem tanultak meg tanulni.*” Az ideális tanulás képessége nélkül elveszünk a rengeteg információhalmazban, ami majd a későbbiekben kihat a hétköznapi problémák megoldására, meg melleleg még a szociális kapcsolataink optimális irányítására is.

Amikor egy gyerek elkezd iskolába járni, az egyik legfőbb célja a tanának, hogy megszerettesse vele a tanulást. A gyerek önértékelése, és az, hogyan értékeli a saját tanulását is szintén szerepet játszik ebben. A hatékony tanulás tanításához, és a fejlesztő tevékenységhez rendkívül fontos, hogy tisztába legyünk tanítványaink életkori sajátosságainak fejlődési vonalával.

A hatékony tanuláshoz egyik fontos eleme az önszabályozott tanulás. Tehát a diák alkalmas arra, hogy a saját tanulási folyamatát hatékonyan és eredményesen irányítsa. Ahhoz, hogy ez bekövetkezzen, arra van szükség, hogy ismerje adottságait, képességeit, és a tanulási helyzetben való sikeres alkalmazás érdekében képes mindezeket fejleszteni (D. Molnár, 2013). Fontosak még a bizonyos belső és külső feltételek is, amelyek a tanulás sikerességét befolyásolják. Például az optimális fizikai környezet, a rend, a tanulási eszközök könnyű hozzáférhetősége, megfelelő fényviszonyok, lehetőleg teljes csend is az egyike a külső feltételeknek. (Gaskó, 2006) Ezeknek a környezeti alapoknak a segítségével, ha mindez megvan, máris egy lépéssel közelebb vagyunk a hatékony tanuláshoz. Viszont ott vannak még a belső feltételek is. Mint például a gyerek aktuális állapota. Az állapotuk optimális helyzetbe juttatásához egyéni utak vezetnek, mivel nincs két ugyanolyan tanuló. Szintén elengedhetetlen az is, hogy a tanuló ideális lelkiállapotba kerüljön mielőtt elkezd tanulni. Fontos, hogy motiválja magát és rá tudjon hangolódni. Viszont a fáradtság, éhség, szomjúság pedig olyan belső feltételek, amik gátolják a figyelem és beépülés hatékonyságát (Gaskó, 2006).

A tanítási stílusok olyan tervezett tevékenységek, amelyben manipulálva a tanulási környezetet különböző fejlesztési célokat valósíthatunk meg. Egy-egy óra tervezésénél a feldolgozandó tananyagot figyelembe véve, először az oktatás stratégiájáról, valamint a legcélravezetőbb tanítási stílusról kell dönteni. A tanítási stílusokat szabályozáseleméleti szempontból két csoportba oszthatjuk: a pedagógusközpontúra és tanulóközpontúra. Az, hogy hol a határ a két csoport között, az úgynevezett felfedezési küszöb mutatja meg. Az indirekt stílusok esetében a tanulóknak magasabb szintű gondolkodási műveletek alkalmazásával kell a testnevelés órán részt venniük, amelyek a már meg lévő tudáson alapulva, új tudás konstruálását teszik lehetővé. A direkt stílusban a tanulók a már meglévő tudásukat hívják elő és építenek rá. A felfedezési küszöb holléte, és az egyes stílusok közti különbség azt jelenti, hogy milyen mennyiségű és nehézségű döntést adunk a tanulók számára (Csányi –Révész, 2015). Az oktatásban, osztálytermi környezetben felfedezhetünk stratégiákat. A tanár a tanítás során a célig tartó folyamatról való gondolkodásában próbálja előre meghatározni az oktatási folyamat nagyobb egységeit, főként az oktatási módszereket és a tanulás szervezés többféle megoldásait. Minél inkább komplexebb a tervezés, annál inkább fontos szerepet kap az oktatási tartalom, a

folyamat szereplőinek, a tanulóknak az egyedi sajátosságai és természetesen a csoport általános jellemzői. Stratégiákat a tanulók oktatási folyamattal kapcsolatos gondolkodásában és még a tevékenységükben is fel lehet fedezni.

Felix von Cube kibernetikai-információelméleti modelljében találkozhatunk önálló stratégiai fogalommal. Cube az oktatási folyamatot kibernetikai alapú szabályozó rendszerként értelmezi, amiben a legfontosabb elem a stratégiai irányító, tervező tanár, aki ebben a szerepében meghatározza a tanítási stratégiákat. Cube értelmezésében a tanítási stratégia egy folyamatterv, egy tevékenységsorozat, ami segíti a résztvevőket egy adott tanítási cél eléréséhez (Cube 1999: 59-61).

Bloom optimális tanulás elméletében találhatóak tanítási stratégiákra utaló sajátosságok. Szerinte a tanulók egyéni sajátosságaihoz alakított tanulási környezettel a tanulás hatékonysága növelhető. Az egyéni sajátosságok figyelembevételét abban látja, hogy a tanítási stratégiákat a tanulók egyéni képességeihez, ezen kívül még a tanulási stratégiáihoz igazítjuk.

Nagy Sándor az oktatási folyamat szintjén értelmezi a stratégiákat és a tanulás pszichológiai alapokra visszavezethető formáira épül. Meghatározásában a stratégiákat összetett eljárásrendszerekként határozza meg, amelyek segítségével a tanuló képes az alap gondolkodási-megismerési folyamatoknak a kialakítására, illetve ezek új problémamegoldásokban való alkalmazására. A stratégiákat olyan tevékenységi rendszerekként fogja fel, amelyek a didaktikai feladat megoldását segítő gondolkodási formák, műveletek mozgósítását, s az ezekhez tartozó képességek fejlesztését hozzák létre.

Miért is fontos, hogy a tanárok megismerjék tanulóik tanulási stílusát, illetve ők is felismerjék azt? A Nemzeti Alaptanterv az alap kulcskompetenciák között említi a hatékony, önálló tanulás fejlesztését, és pedig a kiemelt fejlesztési feladatok között foglalkozik a tanulás tanításának kérdésével. A dokumentum szerint a hatékony és önálló tanulás alapja pont az, hogy *„az egyén ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait”* (NAT, 2007, 11.); a pedagógusok feladata pedig az, hogy *„útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban”*, és sajátítsa el a hatékony tanulás módszereit, technikáit, továbbá ismerje meg *„a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait”* (NAT, 2007, 14.).

Boekarts azt állítja, hogy a tudás elsajátításának, azaz a tanulásnak is létezik tudása, melynek felismerése alapja a hatékony önálló tanulásnak (Csíkos, 2004).

Az oktatási folyamat célja az, hogy a tanulóknak kialakítsa a kognitív és a motivációs önkontrollt. Magában foglalja a kognitív önszabályozás képessége a tanuló saját kognitív folyamatainak felismerését, megismerését, azok tudatos kontrollálását és a kognitív stratégiák

célirányos használatát. A motivációs önszabályozás képességének két összetevője van: a tevékenység-orientáció, amit a kezdeményezés, erőfeszítés, kitartás a kognitív tevékenység során; a tanulót a tényszerű tevékenységkontroll jellemez, és ezen kívül még a helyzetorientáció, ami a bizonytalanság, tévovázás a kognitív tevékenység során a tanulót saját érzelmi állapota befolyásolja (Kuhl, 1984).

A tanulás azonban nemcsak egyéni tevékenység, hanem közösségi is. Persze ez megfordítva is igaz. Az osztályközösségben való tanulás jellemzője az, hogy tagjai, a tanulók eltérő motivációval, már meglévő tudással és képességekkel és tanulási sajátosságokkal rendelkeznek. A heterogén struktúra látszólag jelentős mértékben megnehezíti a tanár és a tanulók munkáját is. Pláne akkor, ha csak a frontális munkaformában, módszerekben gondolkodunk. Sőt, a tömeges képzés miatt az egy osztályközösségben tanuló diákok fent említett jellemzői még nagyobb skálán mozognak, mint mondjuk még 20-25 évvel ezelőtt.

Panchasara (2000) modellje az önálló, független tanulás kialakulásához három elem együttes jelenlétét tartja szükségesnek. Ezek a következők:

Tanulni tanulás alatt a tanuló saját aktivitását érti, aktív részvételt a tanulásban. Azt a tevékenységet, amikor a tanulási folyamatban nem csak az anyagot tanulja meg, hanem magát a tanulási technikát is. Mint például a lényeg kiemelése.

Felkészítés a tanulásra a tanulás segítése: a gyermek környezetének az aktivitását jelenti, főként a szülők és a tanárok által nyújtott támogatást jelenti. A hatékony tanulás kialakításához a szülőknek a feladata elsősorban az otthoni tanulás feltételeinek biztosítása. A pedagógusok egyik fontos feladata a tanulás segítségével a tanítás minőségének biztosítása, illetve a feladatok tanulói személyiséghez való igazítása, illetve a képességhiányok javítása. Így a fejlesztőpedagógiai munkát, a közvetett tanulás-módszertani fejlesztést is ide sorolhatjuk.

A tanulás tanítása alatt pedig a közvetlen tanulás-módszertani fejlesztést érti Panchasara, amelyek nagyon hatékonyabbá teszik a tanulást. Ide tartoznak a tanulási technikák tanítása és a tanulási stratégiák fejlesztése.

Panchara (2000) modelljéből az önálló független tanulás fejlesztésének négy fő módszertani lehetőségét különíthetjük el:

1. A gyermekek szorgosságára építő módszerek felhasználása az oktatásban (kooperatív technikák és differenciált fejlesztés).
2. Indirekt tanulás-módszertani fejlesztés (ideális tanulási környezet kialakítása otthon és az iskolában, ezen kívül a tanuláshoz szükséges alapképességek fejlesztése)

3. Direkt tanulás-módszertani fejlesztés (effektív tanulási szokásoknak a kialakítása, a tanulási idő és a tanulandó tananyag rendszerének tanítása, a tanulási technikák és stratégiák begyakoroltatása)
4. Tanulási tanácsadás (a tanulási problémák egyéni kezelése, a tanulási problémához illeszkedő direkt tanulás-módszertani fejlesztés) (Dávid 2002/a-b, és 2003)

*Balogh László (2006) úgy véli, hogy a következő problémák fordulhatnak elő, ami miatt a tanulók nem használnak tanulási stratégiákat :*

1. Hiányos monitorozás: sokszor fel sem tűnik az, hogy nem hatékonyak a használt módszereik. a tanulási folyamat után úgy gondolják, hogy értik és elsajátították az anyagot, viszont számonkérésnél meglepetés éri őket. Véleménye szerint itt lenne az önszabályozó tanulásnak illetve a metakogníciónak jelentősége.
2. Kezdetleges rutinoknak a használata, amik nem segítik, hanem épp ellenkezőleg, hátráltatják a tanulási folyamatot. A tanulási folyamatban fontos szerepet játszanak a rutinok, viszont gátolhatja a rugalmas gondolkodást, ezen kívül a kreatív ötleteket, és az újfajta szemléletváltást.
3. Transzfer hiánya: nehezen tudják felhasználni a már meglévő stratégiákat új helyzetekben.
4. Csekély tudásalap: nem rendelkeznek megfelelő ismerettel az adott területről, vagy nem tudja, azt, hogy mennyi idő szükséges bizonyos dolgok elsajátításával tölteni, vagy nincs tisztában azzal, hogy milyen típusú feladatra készül.
5. Tantermi célok és személyiségjellemzők: megfigyelhető, hogy akinek van célja a tanulással, az sokkal inkább használ stratégiákat, szereti a kihívást jelentő feladatokat, és hisz abban, hogy a siker és az erőfeszítésnek összefüggése van. Fontos az is, hogy mennyire érzi úgy a diák, hogy ő is tud tenni valamit annak érdekében, hogy jobban tudjon tanulni. Ezen kívül fontos tényezők még a figyelmi koncentráció mértéke, a kitartás és ide tartozik még a pontosság is.

## **2.2. Tanulási stílusok szerepe a szövegértésben**

A szövegértés a beszédmegértési folyamatok egyik részfolyamata, amely a tudomány jelenlegi állása szerint a legösszetettebb folyamat is egyben. Ahhoz, hogy sikeresen megvalósuljon a szövegértés, szükség van beszédészlelésre, ép hallásra, beszédmegértésre és

megfelelő értelmezési képességre. Ezek a feltételek nélkülözhetetlenek mind a hétköznapi kommunikációban, mint az irodalmi szövegek megértése során (Bóna 2012).

A tanulási stílusok kifejezés a kognitív pszichológia egyik fogalma. Az információfeldolgozás egyik sajátos, egyénre jellemző módját fejezi ki. Ahhoz, hogy egy gyermeknek a tanulás ne jelentsen nehézséget, fontos a tanulási stílusok ismerete, hiszen annak birtokában, hogy az egyén tudja, mely tanulási stílus jellemző rá, megkönnyítheti saját tanulási folyamatát. A legkönnyebb módon a gyermek tanulási stílusára egy megfelelő kérdőív kitöltésével vagy önmaga tanulási módszereinek a megfigyelésével világíthat rá (Balogh, 2000).

A három stílushoz értelemszerűen más-más érzékszerv dominálása társul. Az auditív stílusú személy a verbális ingerekre figyel, jellemzője, hogy azzal könnyíti tanulását, hogy a tanultakat hangosan visszamondja. A vizuális stílusú személy a látottakra támaszkodik, jellemzője, hogy képileg idézi fel a megtanultakat. Az ilyen típusú személy könnyebben felfogja a táblázatokat, a különféle ábrákat, gyakran magának is készít, hogy könnyebben elsajátítsa a megtanulásra váró anyagot. A mozgásos stílusú személyeknek a cselekvés a legfontosabb, tanulásukra jellemző, hogy mozdulatokkal segítik az elsajátítást. (Balogh 2000).

### **2.3 David Kolb tanulási stílusai**

Már több mint 40 éve foglalkozik a tanulási stílus vizsgálatával David Kolb. Az egyik legelterjedtebb mérőeszköze a tanulási stílus vizsgálatának az általa kifejlesztett Learning Style Inventory (KLSI).

David Kolb a következő öt tételre alapozta elméletét:

A tanulás kimeneti feltételként nem annyira fogalmazható meg, mint szabályozott folyamatként. Ez a tétel Deweynek a megállapításán nyugszik, ami nem differenciál az oktatás folyamata és célja között.

A tanulás állandóan újra tanulás is egyben, ez azzal magyarázható, hogy a tanulónak a meglévő tudása is befolyásolja az új ismeretek feldolgozását, átalakítva azt.

A tanulást olyan globális folyamatként fogja fel, amiben kognitív és affektív tényezők is állást foglalnak

A Piaget-féle adaptációs felvetés a tanulás alapja. Az feltételezés szerint a személy állandó dialektikus interakciójában él környezetével, főként a szervezet belső körölményinek megváltoztatásával idomul hozzá, és igyekszik beolvasztani azt. Az egyénnek is természetes

állapota a szimmetria, ezért az emberi szervezet és a környezet közti viszályok mindkét esetben kiegyenlítődnek.

A tanulás az tudáskonstrukció esetében jön létre, ahol a társas tanulásnak és a tudástranszfernek kiemelkedő szerepe van.

Kolb elméletének egyik alapja volt az, hogy az adottságok, vagy tanulási tapasztalatok révén az emberben kialakulnak olyan tanulási jellemzők, dominanciák, amelyek hatással vannak a tanulásra, a pályaválasztásra és a problémamegoldásra, a szakmai fejlődésre. A tanulási stratégiát és a stílust, elkülönítette egymástól, a tanulási stratégia főleg az adott tanulási szituációval van összefüggésben, míg utóbbi inkább az adott személyiségre jellemző magatartás. Az ösztönös stratégiaválasztást az adott szituációban főként a tanulási stílus, míg a tudatosabbat inkább a körülmények és a cél, a stílus együtt határozzák meg. Hosszabb távon a tanulási stílus fejlesztése a személyiség formálásához is hozzájárul.

A tanulási stílus igazából egy olyan kognitív stílusbeli adottság, illetve a tanulói különbségek olyan mérhető alkotóeleme, amely befolyásolja a tananyag megértésének, elsajátításának folyamatát. Rengeteg elmélet szól arról, hogy a tanuló milyen módon rendszerezi illetve dolgozza fel a tanulási környezetéből származó információkat. Ezeknek az elméletek egyike a David Kolb nevéhez fűződő experimentális elmélet, amely a tapasztalatszerzés, a megfigyelés, a gondolkodás és az alkalmazás fázisban ismétlődő körfolyamataként írja le a tanulást. A tanulási stílus tájékozottságában a tanuló nehézségek nélkül tudja kiválasztani a célszerűbb saját tanulási stratégiáját, míg a tanár pedig tudja alkalmazni a leginkább effektív tanítási stratégiát.

A tanulási stílusok aszerint, hogy hogyan fejeződnek ki, három nagy kategóriába sorolhatók: társas környezet, az egyén reagálása, valamint az érzékleti modalitások szerint.

A társas környezet kategóriába tartoznak azok a feltételek, amelyek a tanulás folyamatában szükségesek. Ide tartozik maga a társas környezet, azaz hogy az egyén egyedül vagy csoportban szeret-e tanulni, a fizikai környezet illetve az érzelmi környezet. Az egyén reagálása szerinti csoportba a David A. Kolb által kifejlesztett reakciómód szerinti stílusok tartoznak, s ezek négy csoportra vannak bontva: konkrét, tapasztaláson alapuló; aktív, kísérletező; reflektív, megfigyelő; absztrakt, elméletalkotó.

A konkrét, tapasztaláson alapuló csoportba tartozó személyek a tettek emberei, társas lények, emellett minden újdonságra nyitottak. Mindenkinek rendelkeznie kell már valamilyen tapasztalattal azon a területen, amelyet meg akar tanulni.

Az aktív, kísérletező személyeket a gyakorlatiasság jellemzi, szeretnek terveket összeállítani, illetve gyorsaság és magabiztosság jellemzi őket. Ennek a szakasznak az eredménye egy közvetlen új élmény.



A reflektív, megfigyelő csoportba tartozók a magányt részesítik előnyben, szeretnek a háttérben maradni, megalapozott döntéseket hoznak, precízsg jellemzi őket. Ez a szakasz magában foglalja az ember meglévő tapasztalatainak, ismereteinek reflektálását és elemzését.

Az absztrakt, elméletalkotó személyek számára fontos a logika, a tudományosság, rendszeretők és maximalisták. ebben a szakaszban van egy olyan modell felépítése, amely leírja a megszerzett információkat, tapasztalatokat. Ötleteket generálnak, kapcsolatokat építenek fel, új információkat adnak arról, hogy működnek a dolgok és hogyan vannak elrendezve.

Ez az információ gyakran hasznos eszköz annak kiderítésére, hogy egy személy hogyan szeretné az információt cselekvéssé alakítani. Nem írja le a tanulási stílus összes elemét, de lehetővé teszi, hogy reális és világos képet kapjunk a hallgató egyéni képességeiről.

T. Galaktionov szerint minden kultúrában a Kolb ciklusa kulturálisan kondicionált. Így megkülönböztethetjük az intelligencia következő típusait:

- szimbólumokkal kapcsolatos (nyelvi, logikai-matematikai);
- személyes (interperszonális, intraperszonális);
- "nem kanonikus" intellektusok (zenei, térbeli, test-kinesztetikus);
- egzisztenciális intelligencia.

Kolb 3 féle tanulási stílus különít el, melyek a következők :

Divergens tanulási stílus

Azokra a tanulókra, akikre ez a tanulási stílus jellemző nagyon erős képzelőerő, újító szándék és ötletgazdagság a jellemző. A rugalmas gondolkodás folyamatában képes új elméletek kidolgozására, és a szituációkat különböző szempontból képes vizsgálni, ami nagyban elősegíti azok eredményes megoldását. Főként a tanári előadást és a magyarázatot részesíti előnyben. Könnyen tanul az osztálytársaival való közös munkákból is. Az induktív gondolkodás az, ami jellemző rá, amikor az általános törvényszerűségek felismeréséhez több feladat megoldása által szerzett tapasztalatokból jut el. Saját tapasztalataiban bízik a legjobban és jól tudja összekapcsolni azokat a már korábban megszerzett tudásával.

Asszimiláló tanulási stílus

Az asszimiláló tanulási stílussal bíró tanuló kedveli az elvont, elméleti feltételezések, modellek felállítását, azonban kipróbálása már nem igazán megy neki. Fontos számára, hogy több oldalról nézve is bizonyított legyen az általa kigondolt elképzelés. A hibát az utóbbiban keresi, mikor ez az elképzelés nincs összhangban a gyakorlattal, a tapasztalattal. Kedveli egységes rendszerbe foglalni az induktív megfigyelés tapasztalatait, eredményeit. Szereti az osztályközösségben a tanulást.

### Konvergens tanulási stílus

Ezzel a tanulási stílussal rendelkező tanuló egy valóságos műszaki ember, aki mindig a reálisan vizsgálja a dolgok működésének okait. Preferálja a logikus gondolkodást, amit később a gyakorlati tevékenységek végzése során ki is bontakoztat. Ahhoz, hogy kiépítse saját tudásrendszerét gyakorlati, kézzelfogható tapasztalatokon nyugvó adatokat használ. Amikor kifejti véleményét, mindig csak a konkrét dolgokra koncentrál. Élvezi a problémaszituációkat, igazi „döntéshozó”. A deduktív gondolkodás az, ami jellemző rá.

### III. A kutatás módszertani háttere

A kutatás célcsoportját eredetileg az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola, a Tizasalamoni, a Tiszaásványi Általános Iskola és az Eszenyi Bocskay István Középiskola harmadik és negyedik osztályos tanulói képezték volna. A koronavírus járvány miatt bevezetett karantén következtében csak négy iskolába sikerült a kutatást elvégezni. Ennek eredményeképp, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola és a Tizasalamoni Gimnázium, Az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium, és az Eszenyi Bocskay István Középiskola harmadik és negyedik osztályos tanulói vettek részt a kutatásban. A négy intézményben összesen 175 tanuló tanul, azonban a kutatásom során a s 157 gyereket sikerült online elérni. Ez azt jelenti, hogy a célcsoport 89 százaléka kitöltötte a kérdőívet. A Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában két negyedik osztály van, amely 41 főből áll, és két harmadik osztály, amely 38 főből, ebből 54 gyermek töltötte ki a kérdőívet. A Tizasalamoni Gimnáziumban egy negyedik osztály működik, aminek a létszáma 12 fő, ebből 10 diák töltötte ki a kérdőívet. Eszenyi Bocskay István Középiskola negyedik osztályában 24 gyerek tanul, ebből 13 töltötte ki. Az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium harmadik és negyedik osztályában 60 gyerek tanul, ebből 40 vett részt a kutatásban.

#### 3.1 A kutatás eszköze

A kutatás eszköze a kérdőív volt. A felmérés során a Szitó Imre (1987, 2005) *A tanulási stratégiák fejlesztése, Iskolapszichológiai füzetek, 2 .sz. ELTE Tanulási stílus kérdőív* állt a rendelkezésünkre. A kérdőív két részből tevődik össze. Egy rövid bemutatkozással, instrukcióval kezdődik. Az első rész kérdéseket tartalmaz, ahol válaszlehetőségek közül kell kiválasztani a kitöltőre jellemző tényt. Rákérdeztünk a tanulók egyes társadalmi háttérváltozóira, úgy mint a tanuló neme, a lakhelye, hogy melyik iskolában tanul, hány fős családban él, melyik a kedvenc tantárgya és melyik tantárgyból van a legjobb jegye. A kérdőív felépítése Magyarországon Szitó Imre úttörő munkát végzett a tanulási stílus bemutatása, a tanulási stílus kérdőív kidolgozása és alkalmazása területén (Szitó 1987; 2005). A tanulási stílus többdimenziós megközelítését alkalmazza, szemben az egy- vagy kétdimenziós megközelítésekkel. Az általa bemutatott tanulási stílusok: az információ felvételének módja, a társas környezet, a környezeti ingerek, a motiváció és a gondolkodási stílus (Szitó, 1987, 2005). A kérdőív (Szitó, 1987, 2005) ennek megfelelően az auditív, vizuális,

mozgásos, társas, csend, impulzív és mechanikus skálákat tartalmazza összesen 34 állítással, amelyeket ötfokozatú skálán kell értékelni.

### **3.2 Kutatási kérdések, hipotézisek**

A kutatás célja, hogy feltárjuk az Ungvári járás négy iskolájában tanuló harmadikosok és negyedikesek tanulási stílusát. A kérdőíves kutatás során felmértük, hogy a harmadik és negyedik osztályos tanulóknál melyik tanulási stílus dominál leginkább, és melyik a legkevésbé. Kutatásunkban arra is választ kerestünk, hogy milyen társadalmi háttérváltozók vannak hatással a tanulási stílusra. Kutatási kérdéseinket és a hipotéziseket a bemutatott szakirodalmi forrásokra építve fogalmaztuk meg. Vizsgálandó kérdés, hogy milyen tanulási stílussal rendelkeznek a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában, a Tiszasalamoni Gimnáziumban, az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnáziumban, és az Eszenyi Bocskay István Középiskolában tanuló harmadik és negyedik osztályos gyerekek. Megfigyelhető-e valamilyen különbség a fiúk és a lányok tanulási stílusában?

A vizsgálatban a következő hipotéziseket fogalmaztuk meg:

H1: Borbély–Botos–Turcsik (é.n) kutatása alapján feltételezzük, hogy a vizuális a leggyakrabban használt tanulási stílus.

H2: Kummerné Simon (2014) kutatási eredményei alapján feltételezzük, hogy a fiúk és a lányok tanulási stílusa között különbség mutatható ki.

H3: Feltételezzük, hogy a vizsgált iskolák tanulóinak tanulási stílusa között nem mutatható ki érdemi különbség.

### **3.3 Tanulási stílus kérdőív értékelése**

Minden egyes stílushoz több tétel tartozik, ezek sorszámát alább közöljük. Néhány esetben fordított értékelés szükséges, ezeket n betűvel jelöljük a sorszám után. a sorszám után. (Itt az 1 helyett ötöt kell számolnunk és fordítva, a kettő helyett négyet és fordítva, így jönnek ki a helyes pontértékek)

Auditív: 2 ,6n ,8,14,23,32n (6)

Vizuális: 4 ,5 ,19,22,29 (5)

Mozgásos: 7n ,9 ,12,16,33,34 (6)

Társas: 3 ,18 ,20,24n (4)

Csend: 11n ,21 ,25,26n (4)

Impulzív: 1n ,13 ,17,28,31n (5)

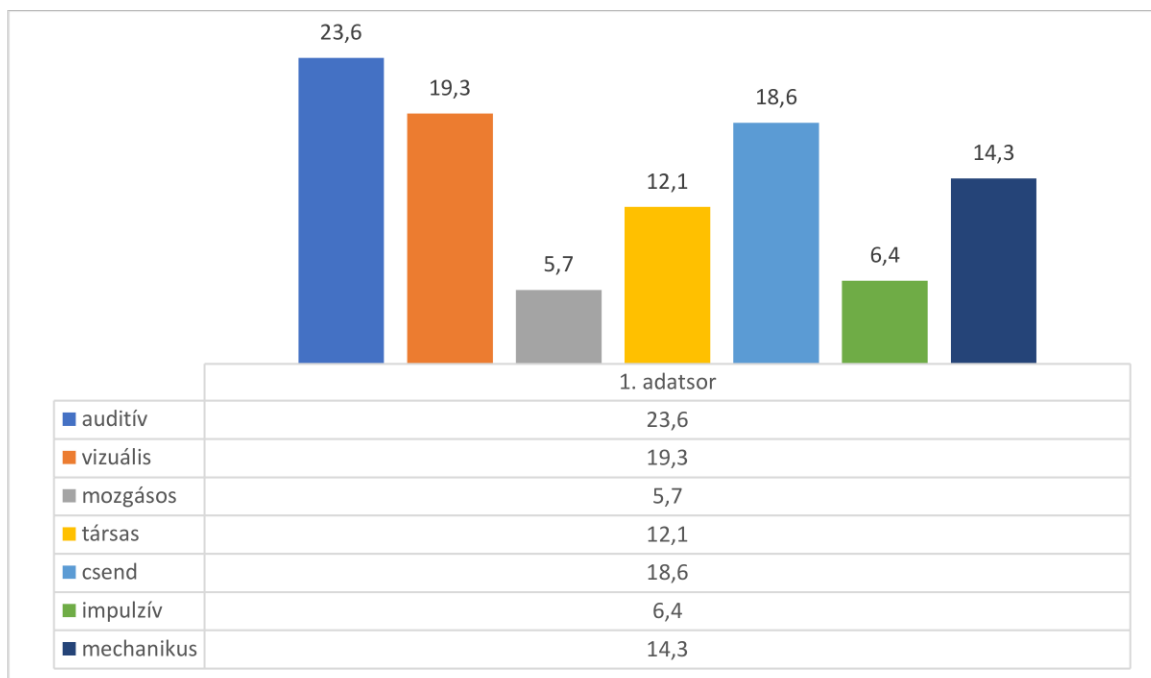
Mechanikus: 10 ,15 ,27,30 (4)

Az értékelés lényege: összeadni az egyes stílusokra vonatkozó pontértékeket, és a maximális pontszámhoz (az adott stílushoz tartozó tételek számát kell megszorozni öttel), viszonyítva a kapott értékeket százalékbankifejezhető minden egyes stílus szerepe a tanulók tanulmányi tevékenységben. Ez támpontokat nyújt ahhoz, hogy mire lehet támaszkodni, és mit kell erőteljesen fejleszteni a gyerekek tanulási módszereiben. A tanulási stílus vizsgálata megfelelő alapot jelenthet a hatékonyabb fejlesztő munkához.

## IV. A kutatás eredményei

A kutatás egyik fő célja, hogy feltérképezzük a harmadik és a negyedik osztályban tanuló gyerekek tanulási stílusát. A 157 tanuló vizsgálata során a következő eredmények születtek: 23,6%-nál az auditív tanulási stílus dominál, 19,3%-nál a vizuális, 18,6%-nál a csend, 14,3%-nál a mechanikus, 12,1%-nál a társas, 6,4%-nál az impulzív és 5,7%-nál a mozgásos tanulási stílus. Az eloszlásokat az alábbi ábra mutatja:

1. ábra: Tanulási stílus szerinti megoszlás (%)

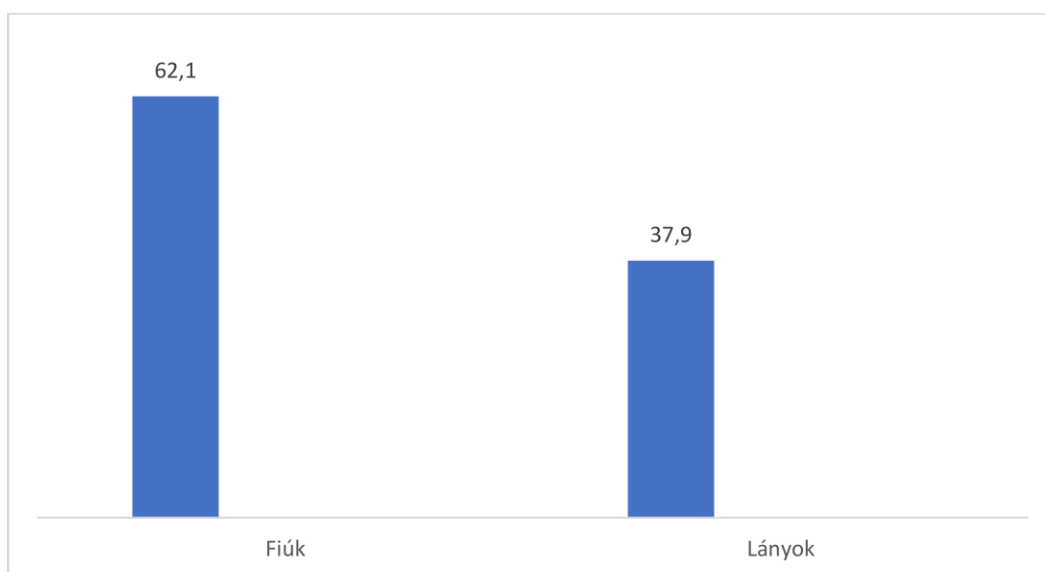


Forrás: saját szerkesztés.

Az eredmények azt mutatják, hogy az első hipotézis, miszerint a vizuális a leggyakrabban használt tanulási stílus, ebben az esetben tévesnek bizonyult. Az eredményeket összefoglalva elmondható, hogy jelen kutatásban résztvevő általános iskolás tanulóknál elsősorban az auditív tanulási mód jellemző. A második leggyakoribb tanulási stílus azonban valóban a vizuális tanulási stílus. Elmondhatjuk, hogy sok gyerek rendelkezik ezzel a tanulási stílussal, azonban jelen vizsgálati mintában nem ez a leggyakoribb tanulási stílus.

A kutatás során feltérképeztük a válaszadók nemi megoszlását. A 157 válaszadó zöme, 62,3% fiú, csupán 37,9 %-a volt lány. Az eloszlásokat a következő ábra mutatja:

2. ábra: Nemek közötti megoszlás (%)



Forrás: Saját szerkesztés.

A kutatásom során felmértük, hogy milyen eltérések és egyezések mutathatók ki a fiúk és a lányok tanulási stílusában. Bár ebben az esetben szignifikáns összefüggés nem mutatható ki, megállapítható, hogy a lányok legnagyobb arányban (28,3 %) auditív tanulási stílussal rendelkezik. Legkevésbé (7,5%) az impulzív tanulási stílus jellemző rájuk. Ezzel szemben a fiúk leginkább (23,0%) vizuális tanulási stílussal rendelkeznek. Legkevésbé az mozgásos stílus jellemző rájuk (3,4%). Az eredmények jól tükrözik, hogy a lányok sokkal inkább hajlamosabbak az auditív tanulási stílusra, mint a fiúk. Az eloszlásokat a következő táblázat szemlélteti:

1. számú táblázat: A nemi megoszlás és a tanulási stílus összevetése.

Nem	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Összesen
Lány	28,3%	13,2%	9,4%	9,4%	18,9%	7,5%	13,2%	100%
Fiú	20,7%	23,0%	3,4%	13,8%	18,4%	5,7%	14,9%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

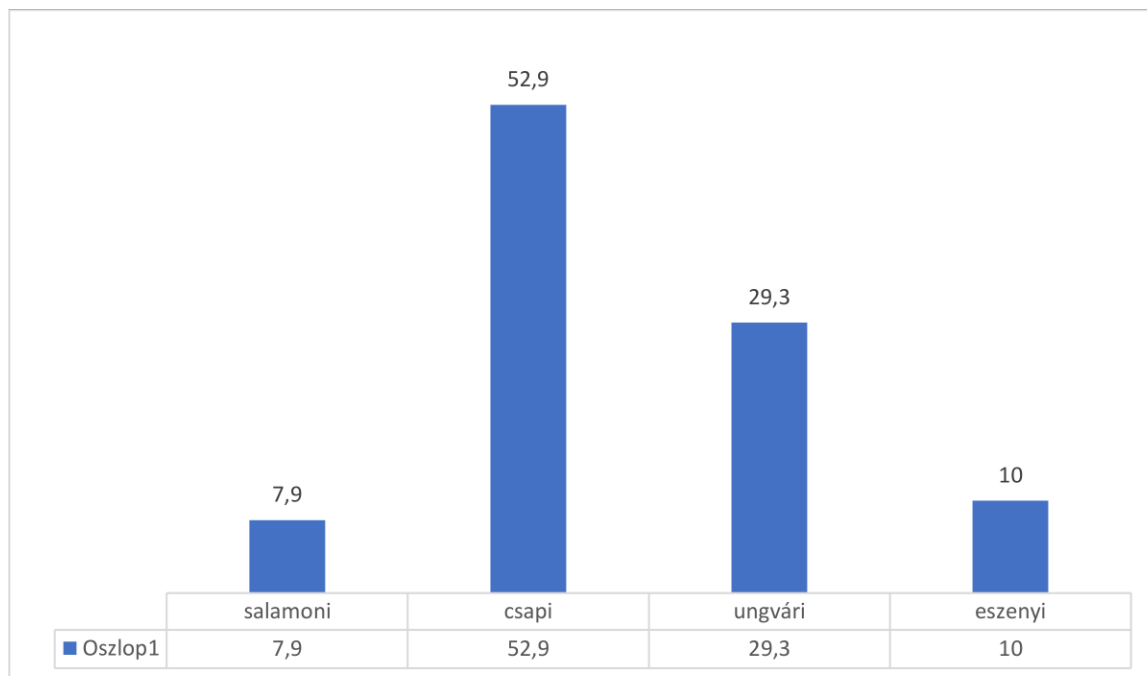
Forrás: saját szerkesztés.

Az eredmény igazolja, hogy második hipotézis, amely feltételezte, hogy *a fiúk és a lányok tanulási stílusa között különbség mutatható ki*, hozzávetőlegesen beigazolódtott.

A válaszadók többsége, 52,9% a Csapi 2.Sz. Széchenyi István Középiskola 4. A és B osztály tanulói, 29,3% az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium 3. és 4. osztályos diákjai,

10% az Eszenyi Bocskay István Középiskola negyedik osztályos tanulói és 7,9% a Tiszasalamoni gimnázium negyedik osztályos tanulói.

3. ábra: Iskolák szerinti megoszlás (%)



Forrás: Saját szerkesztés

Azt is megvizsgáltuk, hogy az iskolák között kimutatható-e némi eltérés a tanulási stílusokat illetően. A Salamoni Gimnáziumban tanulók többségére leginkább a vizuális és csendes (27,3%) tanulási stílus jellemző, a mechanikus és a mozgásos (0,0%) stílust pedig egyáltalán nem használják. A Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában tanuló diákokra pedig leginkább (25,7%) az auditív és a csendes (20,3%) tanulási stílus jellemző a leginkább, legkevésbé pedig az mozgásos (2,7%) stílus. Az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium tanulói leginkább a vizuális (34,4%) tanulási stílust részesítik előnyben. A legkevésbé a társas (7,3%), impulzív (7,3%) és a mechanikus (7,3%) tanulási stílust használják. Az Eszenyi Bocskay István Középiskola diákjai a csendes (28,6%) és a mechanikus (28,6%) stílusokat alkalmazzák. A mozgásos (5,7%) tanulási stílust alkalmazzák a legkevésbé.



2. számú táblázat: Az iskolák szerinti megoszlás és a tanulási stílus összevetése.

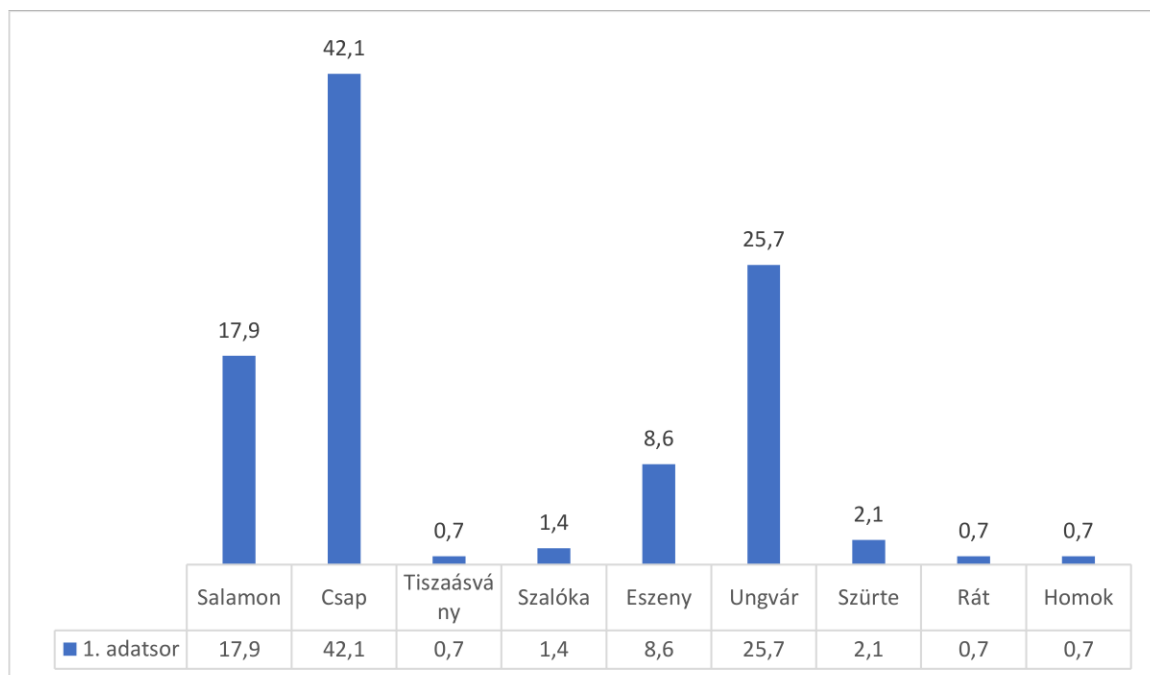
Iskola	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Összesen
Salamon	18,2%	27,3%	0,0%	18,2%	27,3%	9,1%	0,0%	100%
Csap	25,7%	12,2%	2,7%	14,9%	20,3%	6,8%	17,6%	100%
Ungvár	24,4%	34,4%	9,8%	7,3%	9,8%	7,3%	7,3%	100%
Eszeny	14,3%	7,1%	14,3%	7,1%	28,6%	0,0%	28,6%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

Forrás: Saját szerkesztés

Az a feltételezés, hogy a vizsgált iskolák tanulójának tanulási stílusa között nem mutatható ki érdemi különbség, beigazolódott. Az ugyan igaz, hogy a legtöbb tanulási stílus esetében több százalékos eltérés tapasztalható, de szignifikáns kapcsolat nem található a vizsgált iskolák és a tanulási stílusok között.

Kérdőívünk arra is kitért, hogy hol élnek a vizsgált tanulók. A vizsgált személyek 42,1%-a Csapi, 25,7%-a Ungvári, 17,9%-a Salamoni, 8,6%-a Eszenyi, 2,1%-a Szürti, 1,4%-a Szalóki, 0,7%-a Tiszaásványi, Ráti és Homoki lakos.

4. ábra: Lakhely szerinti megoszlás (%)



Forrás: Saját szerkesztés

Megvizsgáltuk, hogy a lakhely és a tanulási stílusok között kimutatható-e valamilyen eltérés. A chi-négyzet próba eredménye arra enged következtetni, hogy a lakhely és a tanulási stílusok között nem található szignifikáns kapcsolat. A vizsgált gyerekek egy korosztályhoz tartoznak, és ugyanabban a járásában laknak. Kimondottan településenként nincs eltérés a tanulási

stílusaik között. A lakhely és a tanulási stílusok összehasonlítása az alábbi táblázatban megtekinthető.

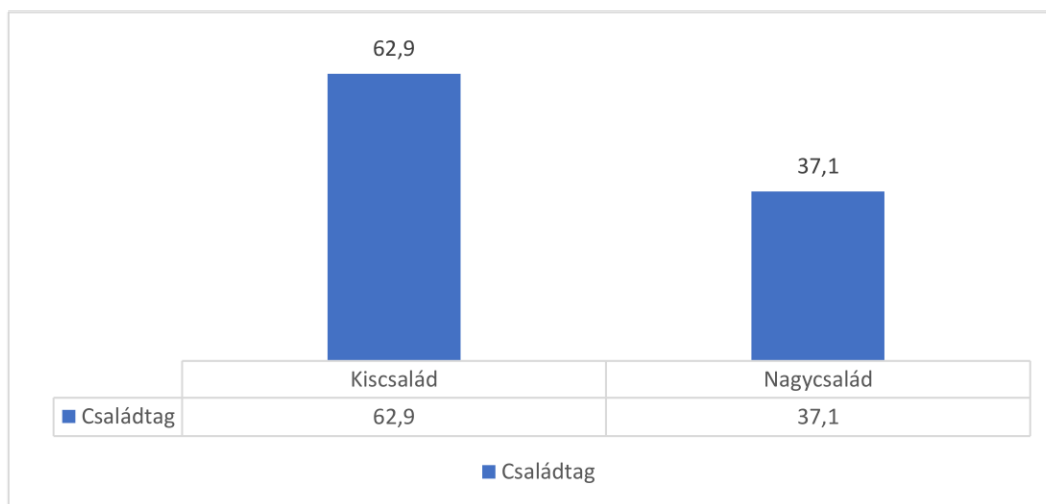
3. számú táblázat: A lakhely szerinti megoszlás és a tanulási stílus összevetése.

Lakhely	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Összesen
Salamon	20,0%	16,0%	4,0%	24,0%	12,0%	16,0%	8,0%	100%
Csap	25,4%	13,6%	1,7%	11,9%	25,4%	3,4%	18,6%	100%
Tiszaásvány	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
Szalóka	50%	0,0%	0,0%	0,0%	50%	0,0%	0,0%	100%
Eszeny	0,0%	8,3%	16,7%	8,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100%
Ungvár	30,6%	36,1%	11,1%	5,6%	2,8%	5,6%	8,3%	100%
Szürte	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	100%
Rát	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
Homok	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

Forrás: Saját szerkesztés

A társadalmi tényezőket vizsgálva arra is rákérdeztünk, hogy kis vagy nagycsaládból származnak-e a tanulók. A kutatásban részt vett gyerekek 62,9%-a kiscsaládból származik, 37,1%-uk pedig nagycsaládban él, tehát legalább három gyerek él az adott családban.

5. ábra: Családtag szerinti megoszlás



Forrás: Saját szerkesztés

Megvizsgáltuk, hogy a kis- és nagycsaládból származó gyerekek tanulási stílusában van-e valamilyen eltérés. Arra gondoltunk, hogy a nagycsaládban élő gyerekek sokkal inkább nyitottak a társas tanulási stílusra, mint a kis családban szocializálódók. Bár némileg valóban nagyobb azok aránya, akik nagycsaládban élnek és társas tanulási stílussal rendelkeznek, de szignifikáns kapcsolat nem mutatható ki. A testvérrel nem rendelkező vagy csak egy testvérrel rendelkező gyerekek nagyobb előnyben részesítik az auditív tanulási stílust, mint a legalább két vagy kettőnél több testvérrel rendelkezők. A megoszlásokat a negyedik számú táblázat mutatja be.

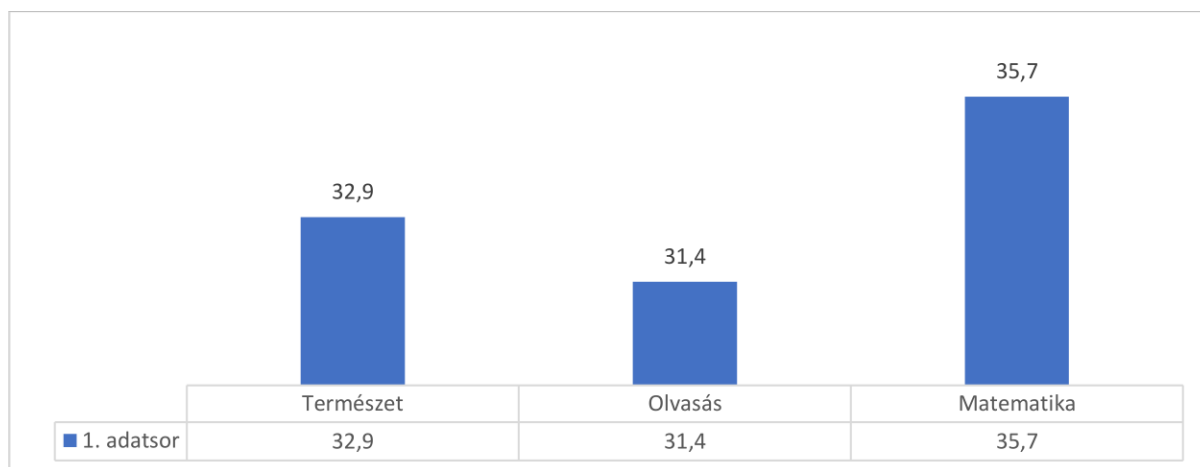
4. számú táblázat: A kis- és nagycsaládok megoszlása és a tanulási stílusok összevetése.

Családtag	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Összesen
Kiscsalád	28,2%	20,5%	5,1%	10,3%	20,5%	5,1%	10,3%	100%
Nagycsalád	21,8%	18,8%	5,9%	12,9%	17,8%	6,9%	15,8%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

Forrás: Saját szerkesztés

A kutatás során megvizsgáltuk, hogy a gyerekek mely tárgyakat részesítik leginkább előnyben. A tanulók 37,5%-a matematikát, 32,9%-a a természetrajzot, 31,4% pedig az olvasást jelölte meg kedvenc tantárgyánaként. Az eloszlásokat az alábbi ábra mutatja be.

6.ábra: Kedvenc tantárgy szerinti megoszlás



Forrás: Saját szerkesztés

Chi-négyzet próbával felmértük, hogy a kedvenc tárgy és a stílusok milyen kapcsolatot mutatnak. Ebben az esetben szignifikáns kapcsolatot találtunk ( $p=0,018$ ). Akiknek a természetismeret a kedvenc tantárgyuk, leginkább a mechanikus (20,5%) és a csendes tanulási stílust részesítik előnyben. Azok a gyerekek, akiknek az olvasás a kedvencük, ők vizuális (35,6%) tanulási stílussal rendelkeznek a legnagyobb arányban. Valószínűleg az olvasás kedvelőinek jobb a képzelőerőjük, így más tananyagot is könnyebben elsajátítanak vizuális tanulási stílus által. Megfigyelhető az is, hogy azok a tanulók, akiknek a matematika a kedvencük, auditív (35,3%) stílust használnak. Valószínűleg ők a pedagógusok magyarázatának segítségével tudják legjobban elsajátítani a tananyagot. Az eloszlásokat az alábbi táblázat szemlélteti.

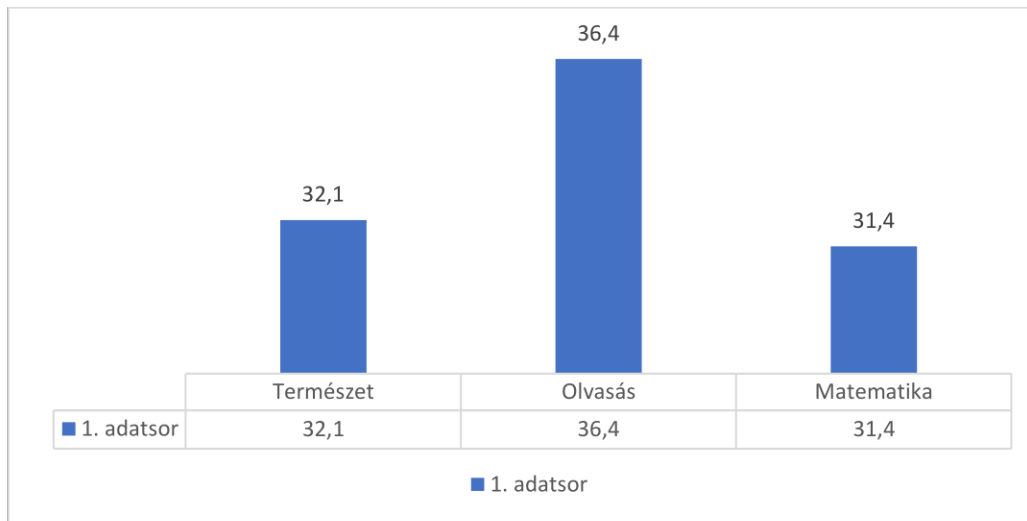
5. számú táblázat: A kedvenc tantárgy és a tanulási stílus összevetése.

<b>Kedvenc tantárgy</b>	<b>Auditív</b>	<b>Vizuális</b>	<b>Mozgásos</b>	<b>Társas</b>	<b>Csend</b>	<b>Impulzív</b>	<b>Mechanikus</b>	<b>Összesen</b>
Természet	13,6%	11,4%	11,4%	18,2%	20,5%	4,5%	20,5%	100%
Olvasás	20,0%	35,6%	2,2%	6,7%	20,0%	8,4%	6,7%	100%
Matematika	35,3%	11,8%	3,9%	11,8%	15,7%	5,9%	15,7%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

Forrás: Saját szerkesztés

Kérdőíves kutatásunk arra is kitért, hogy a gyerekek melyik tantárgyból teljesítenek a legjobban. A megkérdezettek 36,4%-ának a legjobb jegye olvasásból van, 32,1%-nak természetből, és 31,4%-nak matematikából vannak a legmagasabb érdemjegye. Érdekes megjegyezni, hogy bár a tanulók legnagyobb arányban azt jelölték, hogy a matematika a kedvenc tárgyuk, nem matematikából a legeredményesebbek. A megkérdezett tanulóknak leginkább olvasásból van jó jegyük. A legjobb osztályozás szerinti eredményeket a 7. ábra mutatja be.

7. ábra: Legjobb jegy szerinti megoszlás (%)



Forrás: Saját szerkesztés.

A vizsgálatunk során azt is feltérképeztük, hogy a tanulmányi eredmények és a tanulási stílusok között kimutathatunk-e szignifikáns összefüggést. Ebben az esetben szignifikáns kapcsolatot nem találtunk, de érdekes kiemelni, hogy annak, akinek természetismeretből van a legjobb jegye, az leginkább auditív és mechanikus tanulási stílussal rendelkezik. A leginkább olvasásból eredményes tanulók legnagyobb arányban auditív és vizuális tanulási technikával sajátítja el a tananyagot. Itt is megmutatkozik, hogy aki sokat olvas, annak fejlett a képzelőereje és könnyebb számára a vizuális technika alkalmazása. A matematikából eredményes tanulók leginkább auditív és csendes tanulási technikát alkalmaznak.

6. számú táblázat: A legjobb jegy és a tanulási stílus összevetése.

Legjobb jegy	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Összesen
Természet	23,3%	18,6%	2,3%	14,0%	16,3%	2,3%	23,3%	100%
Olvasás	26,4%	26,4%	7,5%	9,4%	18,9%	3,8%	7,5%	100%
Matematika	20,5%	11,4%	6,8%	13,6%	20,5%	13,6%	13,6%	100%
Átlag	23,6%	19,3%	5,7%	12,1%	18,6%	6,4%	14,3%	100%

Forrás: saját szerkesztés

## Összefoglalás

A szakdolgozat megírása során a tanulási stílus kutatásával foglalkoztunk. A szakirodalmi részben feltártuk a tanulási stílus fogalmát, jellemzőit, típusait, melyek a következők: vizuális – látási dominancia, auditív – hallási dominancia, kinesztetikus – tapintási és mozgási dominancia, társas – kedveli a társak jelenlétét, tanuláskor igénybe veszi őket, egyedül tanuló – zavarják a környezet ingerei, valamint impulzív – gyors, nem átgondolt válaszadó, és reflektív – a válaszokat gondosan mérlegelő tanuló. Továbbá említést teszünk arról, hogy mivel tudjuk segíteni a különböző tanítási stílussal rendelkező gyerekeket. Jelen munkában a tanítási stílusokra fektetjük a hangsúlyt, illetve a tanári tevékenységre és annak hatékonyságára is kitérünk. A kutatás során feltártuk, hogy milyen tanulási stílussal rendelkeznek a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskola, a Tizzasalamoni Gimnázium, az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium és az Eszenyi Bocskay István Középiskola harmadik és negyedik osztályos tanulói.

A kutatás eszköze a kérdőív volt. A kérdőívben Szitó Imre tanulási stílusokat felmérő tesztjét alkalmaztuk. Kiegészítésként a tanulási stílusok mellett a tanulók társadalmi hátterére is rákérdeztünk. Megvizsgáltuk, hogy kis vagy nagy családból származnak, hol élnek, melyik iskolában tanulnak. Azt is feltérképeztük, hogy a mi a tanulók kedvenc tantárgya és miből van a legjobb jegyük. Az elemzések során arra is rávilágítottunk, hogy van-e valamilyen befolyásoló ereje ezeknek a háttérváltozóknak. Fontos kiemelni, hogy kérdőívünket 175 tanuló töltötte ki. Ennél az elemszámnál átfogó képet kaphatunk az Ungváron és az Ungvári járásban élő tanulók tanulási stílusáról.

A munkában kutatási kérdésekre keressük a választ, amiket hipotézisekkel teszteltünk. A szakirodalmi források alapján három hipotézist állítottunk fel. Az első hipotézis az volt Borbély–Botos–Turcsik (é.n.) kutatása alapján, hogy a vizuális tanulási stílus a legelterjedtebb a tanulók körében. Ez az állítás azonban ebben az esetben nem felelt meg, ugyanis a kutatások alapján az auditív (23,6%) stílus volt a domináns. A második hipotézis az volt, hogy a fiúk és a lányok tanulási stílusa között eltérés van. Ez az állítás részben beigazolódott, mivel a fiúk leginkább (23,0%) vizuális tanulási stílussal rendelkeznek. Legkevésbé a mozgásos stílus jellemző rájuk (3,4%). Ezzel szemben a lányok legnagyobb arányban (28,3 %) auditív tanulási stílussal rendelkeznek. Szignifikáns eltérés azonban nem volt a fiúk és a lányok tanulási stílusa között. A harmadik hipotézisben feltételeztük, hogy az iskolák tanulóinak tanulási stílusa között nem mutatható ki érdemi különbség. A Salamoni Gimnáziumban tanulók többségére leginkább a vizuális és csendes (27,3%) tanulási stílus jellemző, a mechanikus és a mozgásos (0,0%)

stílust pedig egyáltalán nem használják. A Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában tanuló diákokra pedig leginkább (25,7%) az auditív és a csendes (20,3%) tanulási stílus jellemző a leginkább, legkevésbé pedig az mozgásos (2,7%) stílus. Az Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium tanulói leginkább a vizuális (34,4%) tanulási stílust részesítik előnyben. A legkevésbé a társas (7,3%), impulzív (7,3%) és a mechanikus (7,3%) tanulási stílust használják. Az Eszenyi Bocskay István Középiskola diákjai a csendes (28,6%) és a mechanikus (28,6%) stílusokat alkalmazzák. A mozgásos (5,7%) tanulási stílust alkalmazzák a legkevésbé. Szignifikáns kapcsolatot azonban itt sem találtunk, így ez a hipotézis részben igazolódott be.

## Резюме

В даній бакалаврській роботі було опрацьовано стилі навчання. В підрозділі огляд літератури я дала визначення поняттям стиль навчання, його характеристикою та типами: візуальні, де домінує зір, аудитивне - домінують вправи на слух, кінестетична, в якій домінують дотик та рух, товариське – де присутність товаришів є важливим елементом, та індивідуальний стиль, коли учневі заважають навколишні імпульси, імпульсивний – орієнтований на швидкі, необдумані відповіді, та рефлексивний – коли учень ретельно обдумовує свою відповідь. Разом з тим в курсовій роботі представлені яким чином можна допомогти у навчанні кожному з перелічених типів. Також мною опрацьовано стилі викладання, активність та ефективність вчителя на уроці та роль стилів навчання у розумінні. Під час мого дослідження я дослідила які стилі навчання використовуються в учнями четвертого і третього класу Чопської загальноосвітньої школи I-III ст. N2 ім. Іштвана Сечені, Соломонської Гімназії, Ужгородської угорськомовної Гімназії ім. Другетів, Есенської загальноосвітньої школи ім. Іштвана Бочкої.

Інструментом мого дослідження було анкетування, а цільовою аудиторією учні четвертого класу Чопської загальноосвітньої школи I-III ст. N2 ім. Іштвана Сечені та Соломонської Гімназії, Ужгородської угорськомовної Гімназії ім. Другетів, Есенської загальноосвітньої школи ім. Іштвана Бочкої. На основі питань дослідження та літератури я вивела три гіпотези. Перша гіпотеза базувалась на основі дослідження Borbély–Botos–Turcsik (é.n), відповідно до якої найпоширенішим стилем навчання серед учнів є візуальний. Однак у нашому випадку це твердження було невірним, оскільки на основі моїх власних досліджень домінуючим виявився аудитивний (23,6%) стиль. Друга гіпотеза полягала в тому, що існує різниця у стилі навчання хлопчиків та дівчат. Це твердження було підтверджено, оскільки більшість хлопців (23,0%) віддають перевагу візуальному стилю навчання. А найменш поширений серед хлопчиків рухливий (3,4%). На відміну від них, більша частка дівчат (23,8%) обирає аудитивний стиль навчання. У третій гіпотезі я припустила, що не можна виявити суттєвої різниці між стилями навчання учнів школи. Результат доводить, що для більшості учнів загальноосвітньої школи Соломонова в основному характерний візуальний і спокійний (27,3%) стиль навчання, а механічний і рухливий (0,0%) стиль не використовується взагалі. А от в Чопській загальноосвітній школі I-III ст. N2 імені Іштвана Сечені найбільш домінуючим є аудитивний стиль навчання (25,7%), а найменш вживаним рухливий (2,7%). В



Ужгородської угорськомовної Гімназії ім. Другетів в основному характерний візуальний (34,4%) стиль. А найменш поширений товариський і імпульсивний (7,3%) стиль. Учні Есеньської загальноосвітньої школи ім. Іштвана Бочкої мають механічний і спокійний (28,6%) стиль. А найменш поширений рухливий (5,7%) стиль. Таким чином третя гіпотеза не була доведена.

## HIVATKOZOTT IRODALOM

Balogh. L. (2006): *Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban*. Urbis Kiadó, Budapest.

Bernáth L. – N. Kollár K. – Németh L. (2015): *A tanulási stílus mérése*. ELTE Kiadó, Budapest.

Bóna J. (2013): A hallás utáni szövegértés életkori sajátosságai. Beszéd- és szövegértés. Szarvas Gábor nyelvművelő napok, Akadémia Kiadó.

Candy, P. C. (1990): *How people learn to learn*. In: Smith, R. M. (szerk.): *Learning to learn across the life span*. Jossey-Bass, San Francisco. 30–63.

Dávid M. (2002/a): *A tanácsadás elmélete és módszertana pedagógusoknak in: Estefánné Varga M. – Ludányi Á. (szerk.) Esélyteremtés a pedagógiában. Tanulmánykötet. Szakmódszertani sorozat II. EU–EKF Kiadás, Eger.*

Dávid M. (2002/b.) *Tanulásmódszertani tanácsadás*. Magyar Pszichológiai Társaság XV. Országos Tudományos Nagygyűlése előadásanyag, Szeged.

Gyarmathy É. (2007) : *A tehetség – Háttéré és gondozásának gyakorlata*. ELTE Kiadó, Budapest.

Garmathy É. (2012): *A tehetség - Fogalma, összetevői, típusai és azonosítása - Fogalma, összetevői, típusai és azonosítása*. ELTE Kiadó, Budapest.

Csányi T., Révész L. (2015): *A testnevelés tanításának didaktikai alapjai – Középpontban a tanulás*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest.

Csikos Cs. (2004): *Metakogníció a tanulásban és a tanításban*. Iskolakultúra, 2. 3–11.

Európai Parlament és Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (2006): Az Európai Unió Hivatalos Lapja. <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:hu:PDF>  
Utolsó megtekintés 2020. 05.01.

Falus I. (2003): *Didaktika - Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti könyvkiadó, Budapest.

Hounsell, D. (1979): *Learning to learn: Research and development in student learning*. *Higher Education*, 8. sz. 453–469.

H.Gardner (1983): *Frames Of Mind*. Fontana Press, London.

- Ginnis, P. (2007) : *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Alexandra Kiadó, Pécs.
- Izsó I. (2008): *Tanulási stílusok*. [Letölthető: <http://www.koloknet.hu/iskola/tanulas/tanulasi-strategiak/tanulasi-stilusok/>]. [Letöltés dátuma: 2019.05.07.]
- Kozéki, B. és Entwistle, N. J. (1986): *Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót iskoláskorúak körében*. *Pszichológia*, 2. sz. 271–292.
- Kolb, D. A. (1984): *The Process of Experimental Learning*. In: Kolb D. A. (ed.): *The Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 288
- Kugemann, Walter F. (1976) : *Megtanulok tanulni*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Kuhl, J. (1984): *Volitional aspects of achievement motivation and learnend helplessness: Toward a comprehensive theory of action controll*. *Progress in Experimental Personality Research*, 16. 100–164
- Lada L.(2009): *Oktatási módszer*. Nemzeti könyvkiadó, Budapest.
- Martói A. (1980) : *Módszertan a felnőttek képzéséhez és tájékoztatásához*. Táncsics kiadó, Budapest.
- Nagy S. (1997): *Az oktatás folyamata és módszerei* Volos Kiadó, Mogyoród.
- NAT (2007): *Nemzeti Alaptanterv. 202/2007. VII. 31. kormányrendelet*
- Oroszlány P. (1998): *A tanulás tanítása : tanári kézikönyv*. AKG Kiadó, Budapest.
- Panchasara, D. (2000): *Study skills or learning skills School Improwmy Programme* Pedagógus továbbképzés előadás anyaga Cambridge.
- Pritchard, A. (2009): *Ways of learning : learning theories and learning styles in the classroom*. Abingdon, Oxon: Routledge
- Rawson, M. (2000): *Learning to learn: more than a skill set*. *Studies in Higher Education*, 25. 2. sz. 225–238.
- Réthy E.(1995): *Tanulási motiváció*. ELTE Kiadó, Budapest.
- Saad J. (ford.) (2006). *A tanítás minősége*. OECD tanulmány.  
<http://www.oki.hu/printerFriendly.php?tipus=cikk&kod=2006-12-ot-sad-Tanitas>
- Szitó I. (1987): *A tanulási stratégiák fejlesztése*. ELTE Kiadó, Budapest.
- Szitó I. (2005): *A tanulási stratégiák fejlesztése - Iskolapszichológia 2*. ELTE PPK Tanárképzési és -továbbképzési Központ
- Vekerdy T. (2004). *Az iskola betegít?* Saxum Kiadó Budapest.

Waeytens, K., Lens, W. és Vandenberghe, R. (2002): *'Learning to learn': teachers' conceptions of their supporting role. Learning and Instruction, 12. 3. sz. 305–322*

# MELLÉKLETEK

## *1.számú melléklet: Ábrák és táblázatok jegyzéke*

1.ábra: Tanulási stílus szerinti megoszlás .....	24
2. ábra: Nemek közötti megoszlás.....	25
3.ábra: Iskolák szerinti megoszlás.....	26
4.ábra: Lakhely szerinti megoszlás .....	27
5.ábra: Családtag szerinti megoszlás .....	29
6.ábra: Kedvenc tantárgy szerinti megoszlás .....	20
7.ábra: Legjobb jegy szerinti megoszlás .....	31
1.táblázat: A nemi megoszlás és a tanulási stílus összevetése. ....	25
2. táblázat: Az iskolák szerinti megoszlás és a tanulási stílus összevetése .....	26
3. táblázat: A lakhely szerinti megoszlás és a tanulási stílus összevetése.....	28
4. táblázat: A kis- és nagycsaládok megoszlása és a tanulási stílus összevetése .....	29
5. táblázat: A kedvenc tantárgy és a tanulási stílus összevetése .....	30
6. táblázat: A legjobb jegy és a tanulási stílus összevetése .....	31

2. számú melléklet: A kutatáshoz alkalmazott kérdőív

Sziasztok!

A segítségeteket szeretném kérni, az adott kérdőív kitöltésével!

Szatmári Edina vagyok, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola III. évfolyamos, tanító szakos hallgatója. Szakdolgozatom megírásához felmérést végzek a Csapi, Tizasalamoni, Eszenyi és Ungvári 3. és 4. osztályos diákok körében, melyben a tanulási stílusokat vizsgálom. A kutatásom sikerességéhez kérném segítségeteket! Kitöltés után kérem továbbítsák ezt a dokumentumot az osztályfőnöknek.

## Tanulási stílus kérdőív

**1) Hányadik osztályba jársz?**

**2) Lakóhelyed hol található?**

- a) Csap
- b) Tiszaásvány
- c) Eszeny
- d) Tizasalamon
- e) Ungvár
- f) Egyéb,.....

**3) Hány fős családban élsz?**

- a) 2 fős
- b) 3 fős
- c) 4 fős
- d) 5 vagy annál több fős

**4) Melyik iskolában tanulsz?**

- g) Csapi Széchényi István Középiskola
- h) Tiszaásványi Általános Iskola
- i) Eszenyi Bocskay István Középiskola
- j) Ungvári Magyar Tannyelvű Drugeth Gimnázium
- k) Tizasalamoni Általános Iskola

**5) A felsorolt tárgyak közül melyik a kedvenced?**

- a) matematika

- b) olvasás
- c) természetrajz

**6) Melyik tantárgyból van a legjobb jegyed?**

- a) matematika
- b) olvasás
- c) természetrajz

**Mi a nemed?**

- a) fiú
- b) lány

## Olvasd el figyelmesen az alábbi mondatokat!

Dönts el, hogy az öt válasz közül melyik jellemző rád és azt a számot jelöld ki zöld színnel!  
Itt nincsenek helyes vagy helytelen válaszok. Csak a saját véleményed fontos.

**1 = Egyáltalán nem jellemző rám.**

**2 = Nem jellemző rám.**

**3 = Nem tudom eldönteni, igen is, nem is.**

**4 = Jellemző rám.**

**5 = Nagyon jellemző rám.**

A 3-as választ csak ritkán használd!

1. Ha látom is és hallom is a megtanulandó szöveget, nagyon könnyen megjegyzem.	5 4 3 2 1
2. Hangosan szoktam elolvasni a tananyag szövegét, amikor felkészülök.	5 4 3 2 1
3. Szívesebben tanulok az osztálytársammal vagy a barátommal, mint egyedül.	5 4 3 2 1
4. Nagyon hasznos számomra, ha a tanár ábrákat mutat be a táblán vagy az írásvetítőn, amikor magyaráz.	5 4 3 2 1
5. Ha ábrát készítek jobban megértem a leckét, mintha csak olvasom.	5 4 3 2 1
6. Jól tudok úgy tanulni, ha csak némán olvasva átveszem a leckét.	5 4 3 2 1
7. Szívesebben töltöm az időmet rajzolással, festéssel, mint sportolással vagy mozgást igénylő játékkal.	5 4 3 2 1
8. Gyakran előfordul, hogy szóban elismétlem, felmondom magamnak a leckét.	5 4 3 2 1
9. Ha leírom magamnak azt a szöveget, amit meg kell tanulnom, akkor könnyebben megjegyzem, mintha csak látom vagy hallom.	5 4 3 2 1
10. Nem szeretem azokat a feladatokat, amiken törnöm kell a fejemet.	5 4 3 2 1
11. Nyugtalanít, ha tanulás közben csend van körülöttem.	5 4 3 2 1
12. Jobban kedvelem azokat a feladatokat, ahol kézzel fogható dolgokkal, tárgyakkal kell foglalkozni, mint ahol csak rajzok, ábrák vagy szövegek vannak.	5 4 3 2 1
13. Jobban megy nekem az olyan feladat, ahol valamilyen mozdulatot kell megtanulnom, mint ahol szövegeket kell megérteni.	5 4 3 2 1
14. Jobb, ha a tanár magyarázatát meghallgatom, mintha a könyvből kellene megtanulni az anyagot.	5 4 3 2 1
15. A szabályokat szóról szóra bevágom.	5 4 3 2 1
16. Ha ábrát készítek magamnak, jobban megértem a leckét, mintha más által készített rajzot nézegetnék.	5 4 3 2 1
17. Amikor a tanár felszólít és kérdez tőlem valamit, gyakran előbb válaszolok, minthogy át tudnám gondolni, mit is mondok.	5 4 3 2 1
18. Szeretem, ha kikérdezik tőlem, amit megtanultam.	5 4 3 2 1
19. Ha vannak képek, ábrák a könyvben, könnyebb a tanulás.	5 4 3 2 1



20. Ha megbeszélem valakivel a tananyagot, akkor könnyebben megtanulom.	5 4 3 2 1
21. Teljes csendben tudok csak tanulni.	5 4 3 2 1
22. Amikor új dolgokat tanulok, jobban szeretem, ha bemutatják, mit kell csinálnom , mintha szóban elmondják, mit kell tennem.	5 4 3 2 1
23. Ha valaki elmondja nekem a leckét, sokkal könnyebben megértem, mintha egyszerűen csak elolvasom.	5 4 3 2 1
24. Egyedül szeretek tanulni.	5 4 3 2 1
25. Tanulás közben nagyon zavaró, ha beszélgetnek körülöttem.	5 4 3 2 1
26. Akkor tanulok könnyen, ha közben szól a rádió, TV vagy a magnó.	5 4 3 2 1
27. Akkor vagyok biztos egy felelésnél, ha szóról szóra megtanulom a leckét.	5 4 3 2 1
28. Gyakran előfordul, hogy megtalálom a számtanpélda megoldását, de nem tudom elmagyarázni és bebizonyítani, hogyan jutottam el a megoldáshoz.	5 4 3 2 1
29. Szívesebben bemutatom, hogyan kell valamit csinálni , minthogy elmagyarázzam.	5 4 3 2 1
30. Gyakran előfordul, hogy olyan dolgokat is megtanulok, amiket nem nagyon értek.	5 4 3 2 1
31. Amikor egy számtanpéldát megoldok, szinte minden lépést meg tudok indokolni, hogy miért tettem.	5 4 3 2 1
32. A tanári magyarázat nem sokat jelent nekem, a könyvből mindent meg tudok tanulni.	5 4 3 2 1
33. Több olyan dolgot tudok csinálni , amit nehéz lenne szavakkal elmagyarázni /kézügyességet igénylő feladatok/.	5 4 3 2 1
34. Mozdulatokat könnyebben megjegyzek, mint képeket vagy ábrákat.	5 4 3 2 1

**Завідувачу кафедри  
Біда Олені Анатоліївні**

**здобувача вищої освіти  
Сотмарі Едіни Степанівни**

**Початкова освіта  
IV курс, денна форма**

### **ЗАЯВА**

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

27.05.2024

Дата

  
Підпис

**Bida Olena**  
**tanszékvezetőnek**  
**Szatmári Edina**  
**IV. évfolyamos nappali tagozatos**  
**tanító szakos hallgatótól**

### **NYILATKOZAT**

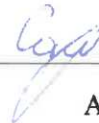
A II. Rákoczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védelemhez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatást kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

2021.05.27

Dátum



Aláírás

Ім'я користувача:  
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:  
1007957630

Дата перевірки:  
21.05.2021 08:23:41 EEST

Тип перевірки:  
Doc vs Internet

Дата звіту:  
21.05.2021 08:28:21 EEST

ID користувача:  
100006701

Назва документа: Szatmári-Edina

Кількість сторінок: 57 Кількість слів: 11844 Кількість символів: 96703 Розмір файлу: 1.09 MB ID файлу: 1008050574

## 18.3% Схожість

Найбільша схожість: 6.03% з Інтернет-джерелом (<http://bukfenc.lapunk.hu/tarhely/bukfenc/dokumentumok/202008/m...>)

18.3% Джерела з Інтернету

263

Сторінка 59

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

## 11.9% Цитат

Цитати

65

Сторінка 60

Не знайдено жодних посилань

## 0% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0% Вилучення з Інтернету

6

Сторінка 61

Немає вилучених бібліотечних джерел

## Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1